СВЕТЛИЧНЭДЭЛ АДЛИ ХҮНҮҮД БУРЯАДТАМНАЙ ОЛОШОРОГ!

ТОННО! Энэ тоое свёк-хэн мэдэнэ ёhотой: ма-публикын ажахынууд энээнhээ бага бэшэ свёкло гүрэндөө тушаа-абаhан ха юм.

эхэ ургаса абахын тула-бликымнай ажахынууд жэлдэ саахарай свёкло газарые нилээд үргэдхэ-4200 гектарта хүргэ-ургамалай эшэ үндэ-дажа, үни хада нютаг-анса Мухар-Шэбэрэй уп-2320 га фабрична саа-свёкло таригдаха. Улаан-Кабанскын, Зэдын болон управ..нинүүдэй олохон иимэ свёкло түрүү-тарихаар хараалханхай. малай тэжээлдэ хэрэглэ-ло тариха ажахынууд уп-бүхэндэ олон.

рай свёкло хэн ургуулха Тусхай звенонууд! тэдэнэй хүдэлмэриhөө бү-алтамнай дулдыдаха бшуу. звено бүхэн свёкло тариха шэлэн олоод, тэрэнээ hалжа, үтэгжүүлжэ, үрэ-болгожо, тарилгаяа таа-ай болзорто үнгэргоод, ур-саг соонь харууhалбал, ургаса туйлагдаха байха. колхоз, совхозуудта эм-хидхэгдэhэн звенонууд дүршэл шадабаритай, оролдосо үүсхэлээ гаргажа ажаллахаар хүнүүдhээ, илангаяа механизаторнуудhаа бүридхэгдэхэ байhаниинь ойлгосотой. Свёкло тарижа ургуулха хүдэлмэриие бүхыдэнь оньhожо-руулха шухала. Мүнөө жэлдэ республика доторнай 130 гаран тусхай звено хүдэлхэ. Тэдээндэ эдлэхэ газар, техникэ зэбсэг, ажалайнь даалгабари үгэхэ, звено бүхэндэ агропаспортнуудые, технологическа картануудые барюулха, тэрэнэй ажалаа hайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэнь ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд бодотоор туhалха зэргэтэй.

Иигээд тарилгын халуун хаhа эхилхэнь. Энэмнай харюусалгатайшье хүдэлмэри. Ямар бэлэдхэлтэйгээр тарилгаяа угтахаяа байнабта? Иигэжэ свёклошодhоо асуугдахаар болоо. Зүгөөр бүгэдэндэ жэшээ болохоор, хабарайнгаа тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа байhан звенонууд олон. Тусхайлбал, Мухар-Шэбэрэй управлениин XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 4 звено ажаллаха юм. Тэдэнэй нэгыень дүршэлтэй механизатор Евсей Павлов хүтэлбэрилнэ. Жэл бүри саахарай свёкло тарижа, баян ургаса абадаг дүршэлтэй болоhон энэ звеногойхид тарилгадаа эртээнhээ бэлдэдэг заншалтай. Үнгэрhэн үбэлдөө полинууд дээрээ наг шэбхэ зөөгөө. Энэ хабар 135 гектар газарада бултыень уhалаа. Тэндээ га бүриин 5 центнер минеральна үтэгжүүлгэ тусхай түхеэрэлгэтэй машинаар сасажа тараагаад, газараа хахалжа оронхой. Агротехн..кэ заабаринуудые наринаар ..ижа, тарилгаяа шадаал hаа богонихон болзор соо үнгэргэхые оролдоно. Тиигэхэдээ хахалагдаhан газараа хүндэ катогуудаар даража жэгдэлээд, үрэhээ нэгэ адли гүнзэгыдэ hуулгадаг. Мүн тарилгаяа хэжэ байхадаа баhал газарайнгаа нюрууе жэгдэлэн дарууладаг юм. Энэнь ургамалнуудай газар дээрээ жэгдээр гаража, саашадаа зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ, ургасыень шэнгэрүүлхэ хэрэгтэнь ехэхэн туhатай.

Тиигэбэшье саахарай свёкло тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри зарим ажахынуудта үшөөл хангалтагүй. Илангаяа бирагүй байдал Кабанскын управленидэ үзэгдэнэ. Эндэхи олонхи ажахынууд нилээд ехэ газарта энэ ургамал тариха байгаад, звенонуудта ажаллаха хүнүүдые мүнөө хүрэтэр хүсэд томилоогүй, даалгабари үгөөгүй байха юм. «Свёкло тарихада ямаршье олзогүй» гэhэн шалтаг эндэхи зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд баримталдагынь элирнэ. Юумэндэ хайша хэрэгээр хандахада, hанал сэдьхэлээ табяагүйдэ баян ургаса абтаха аал! Зэдэ, Хяагтаартшье иимэ ушарнууд тохёолдоно гэhэн мэдээн абтана.

Зорилго юуб гэхэдэ, хүдэлмэриин дутуу дунданудые дары усадхаха шухала. Свёкло ургуулха звенонуудта саг үргэлжэ ажаллаха хүнүүд томилогдожо дүүрэхэ, тарилгые шанартайгаар үнгэргэхэ арга олгохо ушартай. Ургаса харууhалгын үедэ звенонуудай гэшүүд ондоо хүдэлмэридэ hамшаагдаха ёhогүй. Свёкло ургуулагшадые ажалдань урмашуулха, баян ургаса абахын тулада ажалай нэмэлтэ түлөөhэ үгэхэ гурим тэдээндэ мүнөөнhөө ойлгуулагдаха болоно бшуу. Иимэ хэмжээ түрүү ажахынуудаар зохёогдожо, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдажа эхилэнхэй.

Түбхын түрүүндэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл ажалдаа үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала. Энэ талаар орон доторoo суурхаhан Кубаниин солото свёклошон Светличнын ажал манай Буряадай республикада жэшээ боложо үгэнэ. Нүхэр Светличный саахарай свёкло тарихадаа шэнэ технологи хэрэглэдэг, буртаг үбhыень химическэ аргаар усадхадаг, hайн үрэhөөр тарилга хэдэг, бүхы хүдэлмэридөө техникэ хэрэглэжэ, продукциингаа өөрын үные горитой хямда болгодог байна. Звеногойхид центнер свёкло абалгада оройдоол 9 минута саг гаргашална бшуу.

Ушар тиимэhээ нүхэр Светличнын ажалайнь аша габьяа КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумдэ онсолон тэмдэглэгдээ ха юм. **«...Светличный — ямар нэгэн хубилгаан, эди шэдитэй хүн бэшэ. Тэрэнэй гайхамшагта амжалтануудые туйладагынь мэдээжэ. Колхознигууд, хүдэлмэришэд болон трактористнуудай дундаhаа hургуулитай хүнүүдые шэлэн олоод, нүхэр Светличнын ажалайнь арга методтэ тэдэниие hургагты, тэдэнэй ажалыень зүбөөр түлэгты, тиигээ hаа hайн үрэ дүнгүүдые туйлахат, Светличный мэтэ шэнэ шэнэ хүнүүд урган гарахал»** гэжэ Н. С. Хрущев элидхэл соогоо хэлээ hэмнай.

Хэрбээ республикымнай колхоз, совхозууд, партийна организацинууд, үйлэдбэриин управленинүүд түрүүшүүлэй дүршэл шадабариие үргэнөөр хэрэглэбэл, ажахы бүхэндөө Светличнэдэл адли жэшээтэ хүнүүдые hурган гаргажа, Буряад ороноо алдаршуулжа шадахашье!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 112 (10480) | 1964 оной май 13, среда | Сэн 2 мүнгэн

Москвahaa мэдээнэ

Гамаль Абдель Насертай Н. С. Хрущев хөөрэлдэбэ

КАИР, майн 11. (ТАСС). ОАР-ай президент Гамаль Абдель Насертай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев майн 11-дэ хөөрэлдөө. Али алинайнгаа hонирходог асуудалнуудаар hанамжануудаа сэхэ руунь мэдэлсэлгэ үргэлжэлүүлэгдэhэн байна.

Уулзалга хани халуун оршон байдал.. үнгэрөө.

ОАР-ай нэгэдэхи вице-президент маршал Абдель Хаким Амер, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаа.

Главмосстройн коллективтэ Ленинэй орден барюулагдаба

Спортын байшан соо баярай суглаан болоо

Москвадахи байрын болон гражданска барилгын талаар главна управлениин 200 мянган тоото коллективэй түлөөлэгшэд В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ спортын түбэй стадионой ордон соо майн 11-дэ сугларaa. Орон доторхи энэ эгээн томо барилгын организацида Ленинэй орден барюулгада зорюулагдажа эндэ баярай суглаан болоо.

Нүхэр Н. С. Хрущев түрүүтэй КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедэй Президиум угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда хүндэлэлэй президиумдэ hунгагдаа.

Главмосстройе шагнаха тухай указые уншаад, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев барилгашадай делегацида Ленинэй орден барюулаа. Баярай суглаанда хабаадагшадта хандан тэрэ үгэ хэлэhэн байна.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, нүхэр Н. С. Хрущевто эльгээхэ амаршалгын бэшэгые суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар батлан абаа.

Хани барисаанай митинг

БАКУ, майн 11. (ТАСС). Ази, Африкын арадуудай hанал нэгэдэлгын хоёрдохи советскэ конференциин хүдэлмэреэ амжалтатайгаар дүүргэhэндэ зорюулагдажа, мүноодэр Бакугай ажалшадай митинг болоо. Ази, Африкын оронуудтай hанал нэгэдэлгын советскэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо уран зохёолшо А. В. Софронов, Афро-Азиин hанал нэгэдэлгын организациин саг үргэлжын секретариадай генеральна секретариин орлогшо Мурси Саад Эдь-Дин, Бакугай нефтьшэн Социалис Ажалай Герой Закир Шукюров болон бусад үгэ хэлээ.

Үгэ хэлэгшэд Афро-Азиин hанал нэгэдэлгын Бакудахи суглаанай баталан абаhан шиидхэбэринүүдые нэгэн дуугаар hайшаагаа, Ази, Африкын тэмсэл хэжэ байгаа арадуудтай совет хүнүүдэй талархажа байhан тухай мэдүүлээ.

ХАhА СООГОО

Хабарай тарилгые хаhа соонь, эрхим шанартайгаар үн-...н хойноhоо тэмсэжэ байhан манай Сэлэнгын совхозой олон таряашад болон механизаторнууд түрүүшынгээ ...та туйлаба.

...айгша оной майн 11-дэ эндэхид эртын тарилга хэхэ тү-дүүргэбэ. Шинг нойтоор баян, hайса элдүүрилэгдэhэн ...ектар таряалангай хара хүрьhэн дотор эртэ таригдаха ...лнуудай үрэhэн hуулгагдаба. Эндэ хамтадаа 3000 гек-...шэниисэ, 300 гектар горох, 450 гектар наран сэсэг болон таригдаад байна.

Совхозой фермэнүүдэй дундаhаа Ехэ Цагаанай фермын ...эгшэнь нүхэр У. Д. Гылыпкилов, тракторно-тарян...ай бригадын бригадир нүхэр Ц-Е. Намсараев) механи-...нууд хамагhаань урид эртын тарилга дүүргэhэн байна. Мүнөө совхозой алишье бригадада тарилгын хүдэлмэри ...эршэдэжэ байhан үетэй.

Л. РЫЖОВА,
совхозой кадрнуудай талаар инспектор.

...яагтын үйлэдбэриин управлени.

ШАЛТАГ БИЛТАГ ДУРДАhААР

...родомо ...ЁО

...газар эдлэжэ байhан ажа-... нэгэн болохо Нисэнгын ...үлэй хэдэн жэлэй турша-...ото ургамалнуудай тон би-...ргаса абана. Энэнь юун дээ-...лоноб гэхэдэ, агротехникын ...нууд наринаар сахигдадаг-...рынь hайн шанартайгаар ...гдэдэггүй, тарилга, ху-... хүдэлмэри унжагайруулаг-...айгаа.

... байдалаа болюулха, үндэр ... түлөө тэмсэхэ гэжэ иисэн-... суглаа хураалнууд дээрээ ...эри тоггоолнуудые абаhан-...ха. Мүнөө жэлдэ хабарай ... 16—17 хоногой туршада ... гэhэн шиидхэбэри аб-... Теэд тэрэнь бодото дээрээ ...үүлэгдэжэ байна ааб? Мү-... тон бирагүй байдал үзэг-...исэнгын совхоздо түрүүшын ... майн 5-най үдэр татагда-...гэжэ хабарай тарилгын хү-... эхилhэн байха. Үнгэрhэн ...оногой туршада эндэхи ме-...орнуудай хэhэн хүдэлмэри ... майн 10-най байдалаар сов-...хыдөө 98 гектарта ешмээн ..., 300 гектар газар хахалаг-...эр тус совхоздо тарилгын ...гат тоологдоно. Тэдэнэй хэ-...дэлмэриие хамтаруулхада ... 1 сеялкэ оройдоол 6 гектар ... тарилга хэнэ бшуу. Иимэ ... ажал ямар шалтагаанhаа ...гэхэдэ, бороо ехээр орожо, ...шиигтэй болоод, сеялкэ ша-...гэжэ эндэхид хэлсээд, майн ...йшо гурбан үдэрэй туршада ...үдээ хүдэлгөөгүй. Үнэн дээ-...о ажалыень хаража үзэхэ-...одо ехээр нороогүй доболиг ...дые шэлэжэ, агрегадууд ...аар байгаа. Тиихэдэ сов-... хүтэлбэрилэгшэд (директо-... Банзаргашеев, парткомой ... Б. Ц. Эрдынеев) аяар майн 10-най үнгэржэ байхада «тарилгын газар үшөөл шиигтэй» гэлсэжэ байhан байна.

— Машина техникымнай хүсэн ехэ даа, иигээд нэгэ эхилэн гэхэдээ тарилгаяа богони болзорто үнгэргэжэрхинэ бэзэбди, — гэлдэжэ тэдэнэр амгалан янзаар хөөрэлдэнэ.

Тус совхозойхид 5100 гектарта орооhо таряа ургуулха түсэбтэй. Энээниие тарихын тулада 2 мянган гектар паар хахалагдаhан байгаа. Хэрбээ тарилгые эмхитэйгээр ябуулбалнь, үдэртөө 420 гектар тарилга хэгдэхэ байна бшуу. Тиигэжэ 2 мянган гектар паар дээрэнь үни хада тарилга хэгдээд байха hэн. Тиигээд энэ арга боломжонь имагтал совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр бэелүүлэгдээгүй.

Газар хахалалгын хүдэлмэри харахада мүн лэ аали нобшоор ябуулагдана. Аяар 18 трактор газар хахалалгада табигданхай. Теэд hүүлэй мэдээгээр, оройдоол 300 гектар газар тарилгада бэлдэгдэhэн байха юм. Механизаторнууд «газар үшөө хүсэд гэдээгүй» гэhэн шалтаг бариад, бүхы хүсөөрөө ажалланагүй. Үнгэрхэдөө майн 8-да бороо саhан оробо гээд, механизаторнууд газар хахалхаяа гараагүй. Элдэб эсын шалтагаануудые бариад, хайран сагаа миил үнгэргэжэ байхадаа нисэнгынхид юу бодоноб? Энээнhээ урагша жэлнүүдтэ тарилгаяа хожомдуулжа, ургасыень эртын хюрууда сохюулжархидаг байhан аад тэрэнээ мартажархиба гээшэ гү? Майн хоёрдохи арбан хоногой ороод байхада «газар гэдээгүй» гэhэн баримтыень хэншье үнэншэхэгүй. Шалтагаануудай саагуур хоргодоходо ямар ургаса ургаха гээшэб?

Ц. ДУГАРОВ,
манай тусхай корр.

Яруунa.

СЭЛЭНГЫН СОВХОЗ ЭРТЫН ТАРИЛГА ДҮҮРГЭЭ

ТҮРҮҮШҮҮЛhЭЭ ЖЭШЭЭ АБАГТЫ!

hАЙН ГЭХЫН АРГАГҮЙ

Орооhо таряа болон тэжээлэй бусад ургамалнуудай үндэр баян ургаса абаха зорилготой Баргажан нютагайхид ашата энэ хабарые бэлэдхэл ехэтэйгээр угтажа байнхай.

— Мүнөө жэлдэ бороо хура элбэгтэй hайн жэл боложо байна. 1947 ондо эгээл иимэ жэл боложо, баян ургаса абтаhан, нютагтамнай ажалай солото геройнууд ургаhан юм, — гэжэ нютагай зон сэдьхэлээ ханангяар хөөрэлдэнэ. Нээрээшье, ойро наашадаа үзэгдөөгүй, хура бороо ехэтэй урин дулаан, баян хэшэгтэй хабар боложо байна.

Баянголдо hуурижаhан Карл Марксын, Бархандахи Ленинэй, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай Баргажанай, Дэрээнэй болон hаяхан эмхидхэгдэhэн Аргадын совхозуудай полинууд дээрэ хабарай хүдэлмэри эхилэнхэй.

Баруун Хүнтэйн хойто талада нэмжыhэн үргэн ехэ таряалан Аргадын совхозой 1-дэхи тракторно-тарян ажалай бригадада ородог юм. Эндэхи механизаторнууд үдэр hүниие илгангүй ажалланад. Бүхы машина зэмсэгүүдынь бүтээсэтэйгээр ашаглагдажа, үдэр бүхэндэ 150-аад гектар шэниисэ таригдана. hүниндөө механизаторнууд газар хахалалгада хабаадана. Иигэжэ механизаторнууд машина зэмсэгүүдээ бүтээсэтэйгээр хэрэглэжэ, тарилгаяа шадаал hаа ботонихон болзорто үнгэргэхөөр хараална.

Бригадын механизаторнууд болон сеялкэшэдэй дунда халаанайнгаа даалгабариие дүүргэдэггүй хүнүүд үгы. Булта нормоёо үлүүлэн дүүргэдэг. Юhэдэхи жэлээ ажаллажа байhан тракторист Морхони Аюшин сугтаа ажаллажа байдаг нүхэдэйнгөө дунда жэшээ харуулан хүдэлнэ. Ажалдаа мэргэжэhэн энэ механизатор халаанайнгаа даалгабариие 180 процент хүрэтэр дүүргэнэ. «ДТ-54» түхэлэй тракторынь ойро зуурахaншье эбдэрдэггүй, hаатадаггүй. Морхони Аюшинтай сугтаа ажаллажа байhан Аргадын дунда hургуулиин hурагша Батор Бадмаев ажалдаа баhал магтаалтай. Тэдэнэй хэжэ байhан хүдэлмэринь шанартай, хахалалта дээрэ далан гаргаха, гүйхэнөөр элдүүрилхэ ябадал үзэгдэдэггүй.

Аргадын совхозой түрүү механизатор нүхэр Аюшинтай мүрысэжэ, ажалдаа шалгаржа байhан хүнүүд үдэр бүхэндэ олошорно. Ахалагша трактористнууд Ойдоб Дылыков, Иван Дмитриев гэгшэдэй агрегадууд бэе бэедээ туhалалсажа байгаад ажалладаг, механизаторнуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябалсана. Могойтын училищиин курсант Заяата Эрдынеев, Аргадын дунда hургуулиин 10-дахи классай hурагша Сэсэг Балжирова, залуухан басаган Валя Франченко, курсант Коля Молчанов гэгшэд механизаторнуудта ехэ туhаламжа хүргэнэ. Тиихэдэ автомашинын жолоошод Гарма Будаев, Эдуард Тугденов гэгшэд магтаалтайгаар ажаллана. Энээнэй хажуугаар ажалдаа түрүү ябажа байдаг хүнүүд хабарай тарилгада hаад хэдэг заримашуулые горитойгоор шүүмжэлжэ, зүб мүртэнь оруулдаг юм. Тарилгын үедэ ажалдаа хойрогоор хандадаг, трактортаа техническэ харууhа хэдэггүй, тиигэжэ hаатуулдаг трактористнууд Антон Лосолов, Ринчин Цыремпилов гэгшэд шүүмжэлэлдэ орожо, тэрэнэйнгээ гэмээр яла түлэхэ болоо. Энээнэй hүүлдэ тэдэнэр hайнаар ажалладаг болоhон байха юм.

Хабарай хүдэлмэриин hайнаар эмхидхэгдэжэ байгаашье hаа, ажал хүдэлмэри дээрэнь дутагдалнууд ушарна. Нэн түрүүндэ хэлэбэл, зарим трактор болон машинануудынь эбдэрнэ. Хабарай тарилгын эхинhээ хойшо 2—3 тракторынь эбдэржэ, бирaтай ажаллaагүй. Эндэ машинануудайнь эбдэржэ hаатаагүй hаа, аргадынхид мүнөөнэйхиhөө 1860 гектараар ехэ тарилга хэхэ байгаа. Энээнhээ гадна 574 гектар газар хахалагдаад байха hэн. Иимэ хохидолдо хэн оруулааб? Тарилгада хабаадажа байhан тракторнуудай эбдэржэ байhаниие мэдэжэ байгаад, саг соонь хэмжээ абадаггүй эндэхи «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй отделениин хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдые нэрлэхээр байна. Тус отделениинхид тарилгын үедэ трактор, машинануудые запасной частьнуудаар ханганагүй, бодото туhаламжа үзүүлнэгүй тээшэ. Ядахадаа түлөөлэгшэдынь ерэжэ, хүдэлмэриемнай шалгажа үзэнэгүй гээд бригадынхид мэдүүлнэ.

Тус бригадада үшөө ямар дутагдалнууд бииб гэбэл: үрэhээ тон hайса хордожо, гээлтэдэ оруулхагүй гэжэ оролдоногүй. Хордогдоhон орооhо таряанай үрэhэн транспортёроор автомашинын бункер соо ашагдадаг юм. Тэндэhээнь сеялкэнүүдэй хайрсагуудта гоожуулагдана. Тиихэдэнь үрэhэнэй таряан ехээр хоролтодо ороно. Сеялкэдэ таряа хэhэн лэ газартань 4—5 килограмм, зарим тээгүүр хахад мэшээг хүрэтэр шахуу үрэhэн адхарна. Үрэhэнэй таряанай иимэ гээгдэлдэ орожо байхада автомашинык жолоошодто, сеялкэшэдтэ шанга эрилтэ табигданагүй. Таряа сеялкэдэ хэдэг түхеэрэлгэнүүдыень заhабарилжа үгэхэ хэрэгые хэншье анхарнагүй.

Ажалай түрүүшүүлые үдэр бүхэндэ урмашуулха, тэдэниие илалтада зоригжуулхын тулада багаар анхарагдана. Мүрысөөндэ түрүүлhэн хүнүүдтэ мүнгэн шан тогтоогдоогүй байhаар. Тиихэдэ хамтын эдеэ хоолые үшөөл hайжаруулхаар байгаа. Ажалшадай сэнгэхэ, хүхихэ, наадаха газар эмхидхэгдээгүй юм. Мүн харуулан ойлгуулха агитаци хэрэглэгдэнэгүй. Механизаторнуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үсөөн үнгэргэгдэнэ. Хаhын газетэнүүд саг соогоо гаргагданагүй. Ажалшадта хабарай хүдэлмэриин эхинhээ хойшо оройдоол 1 дахин кино харуулагдаа. hонирхолтой лекци, элидхэл уншагданагүй, газетэ, журналнууд үдэр бүхэндэ асарагданагүй. Энэ бригадада томилогдоhон политэмхидхэгшэ Иван Перевалов ажалдаа ёhын тэдысэ хандана.

Аргадын совхозой хүтэлбэрилэгшэд, партийна комитет иимэ дутагдалтайгаар ажаллажа байhан 1-дэхи бригадынхидта бодото туhаламжа үзүүлжэ, саг соонь хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. ЧИМИТОВ,
манай тусхай корр.

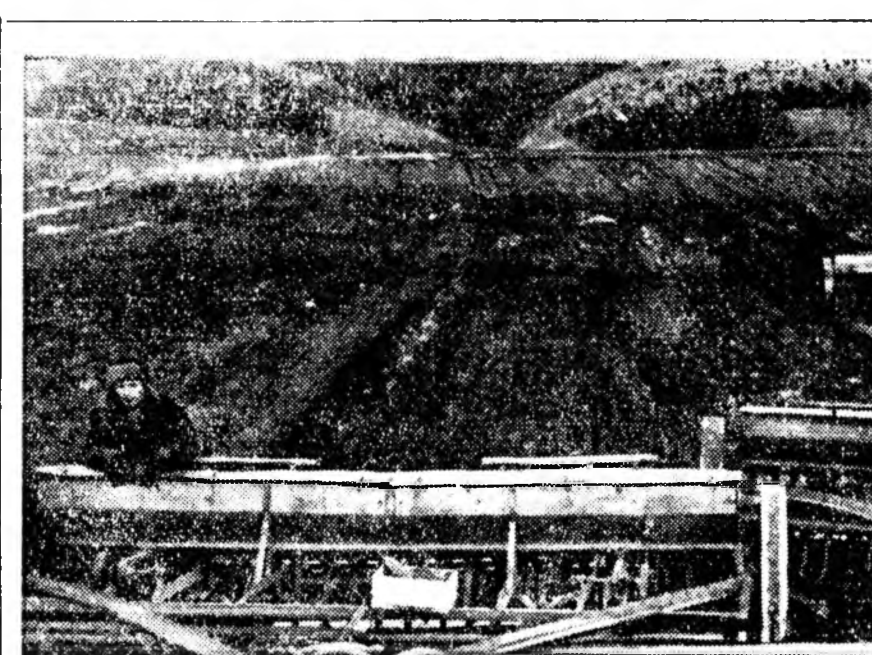

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Дружба» колхоз республика соогоо эгээл түрүүлжэ апрелиин 14-дэ эртын тарилгада ороо hэн. Колхозой 1-дэхи отделениин Ульян Гордеевэй, Устин Чебунинэй агрегадууд үглөөнэй зургаан часhаа үдэшын арбан час болотор 30 гектар тарихын орондо 50 га хүрэтэр тарина. Зураг дээрэ: У. Гордеевэй, У. Чебунинэй агрегадууд Конобол гэжэ газарта hүүлшынгээ тарилга хэжэ ябана. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ОАР-ай НАЦИОНАЛЬНА СУГЛААНАЙ ЗАСЕДАНИ

...ИР, майн 11. ТАСС-ай тус-корреспондентнэр Ф. Носов, ...ганов иигэжэ дамжуулба: ...буудай Нэгэдэмэл Респуб-... Советскэ правительствын ...огшо Н. С. Хрущевой аян-... зорюулагдажа ОАР-ай ...льна суглаанай тусхай ... мүнөөдэр болобо.

... заседани дээрэ вице-прези-...—маршал Амер, Закария ... Эд-дин, Хусейн Шафии, ... Ибрагим, премьер-министр Сабри түрүүтэй ОАР-ай пра-...ствын гэшүүд, ОАР-та бай-...ипломатическа түлөөлэлгэтэ...дэй толгойлогшонор, Еги-... болон гадаадын хэблэлэй ...гшэд, олон айлшад байл-...

...идиумдэ Н. С. Хрущевой, ...ент Насерай, ОАР-ай на-...льна суглаанай түрүүлэгшэ ... Сададай ерэхэдэнь, нэрье-...га ташалгаар угтаба. Депу-... болон айлшад хүл дээрээ ... байжа, Н. С. Хрущевые, ...ент Насерые амаршалаа.

Национальна суглаанай түрүүлэгшэ **Анвар Садат** амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Энэ уулзалгын бидэниие илангаяа ехээр баярлуулжа байhан ушар юуб гэхэдэ, манай үнэн хани, гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, өөрынгөө арадай зол жаргалай түлөө, оронойнгоо hалбаран мандахын түлөө сэхэ шууд тэмсэлшэ, арадуудай хоорондын эб найрамдал ба хани барисаанай түлөө хэлбэришэгүй тэмсэлшэ, манда эгээн хүндэтэй hанагдаха совет арадай түлөөлэгшэ, СССР-эй премьер-министр Н. С. Хрущевтой бараалхажа байнабди. Ажалшадые түлөөлhэн энэ суглаанай үмэнэhөө хүндэтэ айлшанаа амаршалнаб. Амгалан байдалай, хүсэтэ хүгжэлтын түлөө баатар габьяатайгаар тэмсэжэ байгаа Таниие, СССР-эй арадые амаршалнабди гэбэ.

Трибуна дээрэ президент **Насер** гараба.

Манай Эхэ ороной, бүхы араб нациин хүндэтэ хани, Советскэ Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Никита Сергеевич Хрущев мүнөө манайда айлшаар ерээд байна. Никита Хрущевой ерэhээр хоёр хоножо байхадань, ОАР-ай арад зон тэрэниие үнэнтэ ханинарай ёhоор хүндэлэн угтана. Таанадаар дамжуулан ОАР-ай бүхы арад түмэнтэй уулзахын тула, энэ байшан соohoo, египет арадай революционно дура хүсэлэй hүлдэ бологшо энэ ендэр дээрэhээ манай ороной ажалшадта хандахын тула эндэ ерээд байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Мүнөө бидэнтэй хамта, танай дунда байгааша айлшамнай — дэлхэйн бүхы орон нютагуудаар, тэрэ тоодо Европо болон Азида, айхабтар ехэ хубилалта үүсхэhэн агууехэ революциин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн юм. Тэрэ революци хэдэн зуугаад миллион хүнүүдые феодальна дарлалта ба мүлжэлгэhөө, империализмын зонхилолгоhoo сүлөөрүүлээд, атом болон замбуулиниие хүнэй аша туhада хэрэглэхэ үе сагай зам табяа.

Президент Насерай үгэ нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа. Президент Насер Н. С. Хрущевой хажууда ерэжэ, гарыень шангаар бариба.

Нэрьемэ, үни удаан замхашагүй альга ташалгаар угтагдан Н. С. Хрущев ехэ, тодо hонор үгэ хэлээ.

Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэhэн үгэhөө

Танда, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын алдарта арадай түлөөлэгшэдтэ, Совет Социалис Республикануудай Союзай Верховно Соведэй, Советскэ правительствын, бүхы совет арадай үмэнэhөө үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргөөд, ажал хэрэгтээ амжалта туйлахыетнай хүсэхэдэм ехэ аятай байна гэжэ Н. С. Хрущев хэлэбэ.

Танай урда үгэ хэлэхые урихан ушар манай орониие, Агууехэ Октябриин социалис революциhaa хойшо экономикоёо, эрдэм наукаяа, соёл культураяа хүгжөөхэ хэрэгтэ, хүн зоной байдал hайжаруулха хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаhан совет арадые хүндэлhэнэй гэршэ тэмдэг гэжэ, манай оронуудай ба арадуудай хоорондо улам батажажа байгаа хани барисаанай үшөө нэгэ гэршэ мүн гэжэ тоолонобди.

Танай газар дээрэ орohонhoo хойшо аха дүү ёhоной хани халуунаар, хүндэшэ hайнаар угтуулhанай мэдэрэл түрэнэ, оронойтнай ажабайдалда ехэ хубилалтын боложо байhые харанабди.

Танай арад эрэлхэт зоригтой байhанаа, империализмда ба колониальна дарлалтада эсэргүүсэн, бүхы дээрээ эб найрамдал мандуулхын түлөө тэмсэлдэ үнэн байдагаа бүхы дэлхэйдэ элирхэйлэн харуулна гэжэ Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлэн хэлэбэ.

Египет арад 1956 ондо бүхы дэлхэйн эб нарамдалта хүсэнүүдтэ түшэглэн, империалистнуудай обые дараhыень, английскa, француз ба израиль булимтарагшадта шанга харюу үгэhыень энээнтэй дашарамдуулан hанангүй байхын аргагүй. Колонизаторнууд хуушанай ёhо гуримуудые Египедтэ тэхэрюулэн бусаахые хүсэhэн байгаа. Тиихэ үедэ Советскэ Союзай арад зон тантай хамта байhыень, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын ба Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбооe бэхижүүлжэ, хүгжөөжэ үргэлжэлhыень hайн мэдэнэт.

Танай орон социализм байгуулгын замаар хүгжэн дабшаха гэжэ соносхоhон байнат. Тиихэндэтнай совет арад баяртай. Бидэнэр, коммунистнууд, социалис хүгжэлтын замаар дабшаха гэhэн гүрэнүүд, арадуудай хүсэлэл эрмэлзэлгые hайн ойлгонобди.

Социализм байгуулхада материальна бүхы нөөсэ баялигуудые арад зоной аша туhада зорюулха арга олгодог, хүниие бусадай дарлалтаhаа сүлөөрүүлдэг, экономико, соёл гэгээрэл, арадай ажана байдал хүгжөөхэ угаа ехэ арга боломжо олгодог гэжэ манай ороной дүй дүршэл дээрэhээ үндэhэлүүлэн таанадтаа хэлэхэ байнаб.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

„ЖЭЖЭ" ЮУМЭНҺЭЭ ЭХИЛЭЭ ҺЭН

Заримдаа юумые һонирхолтой, зүрхэ сэдьхэл татасатай болгохын тула ехэ хүсэ шадал хэрэггүй байдаг. Гансал оншыень олохо, тиигээд хүсэлэл эрмэлзэл гаргаха шухала.

Малай фермын байдалые хэн мэдэхэгүйб. Олон газарта сүлөө забдагүй гээд гү, али ехэнхидээ тэрэ байдалдаа дадашоод, һалан нобшо байһанаа обёордоггүй ушар үзэгдэдэг. Энэнь фермын хамаг ажалдань дарамта боложо байдаг. Урдань «Восточные Саяны» колхозой Таһархайн фермэ эгээл иимэ байдалтай агша һэн.

Мүнөө эндэ ерээд харагты даа. Малшад, һаалишадай байра байдалтад ондоо болонхой. Сомор, сэбэрхэн, ажалша хүнүүдэй уран гарай урлал гэжэ, байрануудайнь газаа, досоохиинshье харахадаа, хэлэхэ байхат. Теэд энэ шэнэ шэнжын, ариг сэбэрэй түлөө тэмсэл эндэ улаан булангһаа эхилһэн байгаа.

Оролдосотой, гартаа шүрбэһэтэй, ольһотой шэнэ хүн эндэ ерэжэ, энэ булангые хэдыхэн хоногой туршада танигдахаар бэшэ болгоо. Багашье һаа, һаруул сэбэрхэн, ходо һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй энэ булан малшад, һаалишадай дура хүсэл ходо татажа байдаг. Эндэ нэгэ нэгээрээшье ерэжэ, үгышье һаа, хамтаараашье суглараад, газетэ, журнал уншаха, радио шагнаха саг олдоод лэ байдаг болоо. Мүн ажал тухайшье шанга шанга хөөрэлдөөн эхилдэг юм. Ханын газетэ, «Халаахай», социалис мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо соргологдожо, һаалишадые баярлуулдаг.

Энээхэн юрын хэрэг эндэхи малшадай һуудал байдалые хубилгажа, шэнэ шэнжэ оруулаа, хүхюун сэнгэлиг болгоо. Энэ жэжэ хэрэг бэшэ.

Теэд энэ хэнэй оролдосоор бэ?

Колхозой партийна организаци тус фермэдэ нүхэр Д. Андыковые эльгээһэн юм. Фермын байдалтай танилсажа, тэрэнэй хэжэ эхилһэн юумэн—улаан булан һэн. Агитаторай хүдэлмэри юундэ эндэһээ эхилһыень мэдэхын аргагүй, харин энээнэй үрэ дүн ехэтэй байһаниинь эли.

Мүнөө фермын һаалишадай ажалай бүхы амжалта энээхэн «жэжэхэн» юумэнһээ эхилээ гэхэдэ алдуугүй. Ажал хэрэгэйнгээ оншыень олоходо, тиигээд хүсэлэл оролдолго гаргахада, дабагдахагүй юумэн байхагүй.

Агитатор гансал хөөрэлдөө үүсхэдэг хүн гэжэ һанагдадаг. Үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. Нүхэр Андыков хүнгэн бэшэ ажал хэдэг һаалишадта туһатай зүбшэлшэ болонхой. Үнеэ һаахаһаа эхилээд, эдеэлүүлхэ, харууһалха хүрэтэр һаалишад үнэн сэхэ нүхэртэеэ үргэн зүбшэлдөө хэдэг болоһониинь һонирхолтой. Юуб гэхэдэ, һаалишад өөһэдөө энээн тухай мэдэхэгүй бэшэ, харин ямар шэнэ арга бии хаб гэжэ һонюушархахадаа, тэрээндэ хандадаг лэ.

...Хими ажалдаа нэбтэрүүлхэ тухай хөөрэлдөөнэй орон доторнай дэлгэрхэдэ, Таһархайн һаалишадшье хойно ороогүй. Хэмэл һү тугалнуудтаа уулгажа, һү гүрэндэ ехээр худалдаха арга эндэшье олдоо һэн. Малай тэжээлдэ гидролизно дрожжо, мочевинэ ехээр хэрэглэгдэжэ эхилээ. Эдэ бүгэдые нэбтэрүүлгэдэ агитаторай үүргэ ехэ. Шэнэ арга яажа хэрэглэхэ тухай олон үдэшэ хөөрэлдэһэн байха. Тиибэ яабашье, мүнөө эдэ арганууд шадамараар хэрэглэгдэдэг болонхой. Һаалишад ехэ туһа хүргэһэнэйнь түлөө агитаторта баяр хүргэнэ.

Б. ШИРЕТОРОВ.

ТҮРҮҮШЫН «УРГЫНУУД»

Хонишон Д. Жагбаев.

Хонидой маарaлдаха абяан шэхэндэ бүри дүтэ болобо. Гэртээ сай аягалуулаад, яаралгүй һууһан Дандинсүрэн үнишье болонгүй, баһал газаашаа гаража, хонидоо хараха баатай болоно.

Газаа хүйтэншэг. Огторгой соорхойгүйгөөр бүрхэшэнхэй. Үе болоод лэ шангаар һалхилжа, тооһо шорой хүдэлгэнэ. Байн байтараа һалхиншье буухаяа магадгүйгөөр забдана. Хотонһоо гаргагдажа байһан хэдэн зуугаад эхэ хонидойнгоо маарaлдан, хашаагай үүдэнһээ эхилээд, зүг бүри түйлдэхэдэ, ахалагша хонишон Дандинсүрэн «яажа мэдэхэб, хабарай тэнгэри этигэлгүй» гэһэн һаналда абтажа:

— Хонидоо эдеэлсэеэ тойруулаад, хойшонь туужархигты. Мүнөөдэр оло бэлшээхэгүй байхабди. Хурьгадаа эдеэлүүлһэн хойноо нэгэмнай ошоно бээзэ,—гээд, бэшэ нүхэдтөө захирхадань: — Зэ-э, тиигээл даа,—гэһэн харюу урдаһаань соностоно. Хонид хойно хойноһоо дахалдаһаар Баруун-Эреэлжын үбэр тээшэ шэглэбэ. Хонидоо бэлшээридэнь туулсан хамһалсаһанайнгаа удаа ахалагша хонишон Дандинсүрэн Жагбаев шамдуугаар хонидойнгоо байра тээшэ алхална. Түл абалгын эмхитэйгээр үнгэржэ байһанда гансашье ахалагшань бэшэ, харин бэшэ нүхэдынь урматайшье янзатай, хурьгадаа эдеэлүүлжэ, ехэл сүлөөгүй хэбэртэй харагдана.

— Үнгэрэгшэ үбэл 750 гаран хурьга абаа гээшэбди,—гэжэ ахалагша хонишон ажалшадаа магтана.

...Оройгоороо шэл сонхонуудтай байрын баруун урда булангай ехэ таһалга соо Рыгжит Дондокова ажаллана. Түрүүшэхэнээр абтаһан 187 хурьгадые харууһалдаг.

Түл абалгын халуун хаһада, хоногтоо гуша гаран хурьгадай абтажа байхадань, хонидой байрын гол дундуур зуу гаран хаамагууд тодхогдоһон байгаа. Тэндэнь хурьгалһан хонид түрүүшын 5—10 хоног соо аминдаа байлгагдажа харууһалагдаа бшуу. Ажаллажа байхада элдэб ушар тохёолдохо: олон хонид соо һү багатай эхэнүүд дайралдаха, зариманиинь хурьгадаа голохо байха — иимэ ябадалай үзэгдэхэдэ, хурьгашадта нилээд хүндэ байдал тохёолдодог аабза. Энээнэй хажуугаар нарай хурьгадые багаһаань боро эдеэндэ һургаха, далхаахаһаа эхилээд, ямар ехэ ажал гарадаг бэ!

Энэ бүхы хүдэлмэриие хонишод, хурьгашад түйлажа гараа. Хабарай дулаа оруулжа, хурьгадайнгаа олонхиие томо болгожорхёод байхадаа, эдэнэй хүхюутэй, урматай байдагынь хэндэшье гайхалгүй ха юм даа...

Хөөрэлдэжэ байхадаа, Дандинсүрэн Жамсаранович хурьгадайнгаа нэгэ хашаа соо ороод, томохониинь шэлэжэ абаһан бэеэрээ, сээжэдээ туласа үргэнэ.

— Эртын хурьган! Үбэлэй хурьгад иитэрээ бэежэнэ ха юм даа,—гээд, хонишон үргөөд байһан хурьгаяа газарта аалиханаар табижархина.

Зарим хүнүүд хабар дулаарһан хойно хонидые түллүүлхэдэ һайн гэлсэгшэ. Ямар байгаа юм aаб? Иигэжэ бодоһоноо хөөрэжэ байхадаа:

— Энээн тушаа Та юу хэлэхэ байнабта,—гэнэбди.

— Бил үбэлэй хурьгадые бэежэхэдээшье түргэн гэжэ һанагшаб. Декабрь, январь һара соо түрэһэн хурьгад бүришье һаа өөдэргэн байдаг. Эхэнүүдынь намарайнгаа хүсэ тэнхээе алдаагүй байна ха юм. Энэ хабада үбһэ тэжээлшье элбэг гээшэ. Хэрбээ март һара гаргаа һаашни — хабар лэ хадаа хабар! Хонидшье таргаяа шууран, үбһэ тэжээл барагдаха тээшээ харашадаг ха юм. Хурьгадые орой абаха гээ юм һаа, үбһэ тэжээлээ баражархингүй байлгаха хэрэгтэй. Теэдшье мүнөө жэлдэ колхоздомнай нэгэ отара бии. Цырендоржо Ухиновтан хурьгадаа апрель, май һарада абахаар үрэжүүлээ юм. Харахабдил даа, ямар байдагыень,—гээд, хонишон хэлэнэ.

Нёдондо Дандинсүрэн харьгадые бүри эртэ абажа, май һара соо эхэһээнь амяарлаад, ондоо отарада тушааһан юм. Мүнөө жэлдэ түлнүүдээ баһал иигээд илгажа, эхэ хонидоо эртээнһээ тэбээрүүлхэ юм. Тушаагдаха үе болоторынь хурьга бүхэнэй шэгнүүр 18 килограммаар ... хэ байна.

Ахалагша хонишон Да... рантай хэдэн жэлэй саа... уулзаа һэм. Хабшагай ... колхозойнгоо буруунуудые ... жа ябахыень һананаб. ... тайшье ябаа. Теэд үниш... лонгүй Дулма һамгантай ... ажал дээрэ ороһон. ... хойшо хэдэн жэл удааг... гадые олоорнь түлжүүлэ... даа яһала дүршөөшье. ... жэлдэ «Мир» колхоздо ... олон хурьгадые абаһан ... үгы. Зууһаа 90 хурьга ... нүхэр Жагбаевай нэрэ ... дын управленидэхи Хү... самбарые шэмэглэжэ бай...

Бидэнэй хөөрэлдэһөөр ... тар бэлшээжэ ябаһан хон... холошог ябашаба хэбэртэй... руун-Эреэлжын үбэрөөр ... ябаһан хонидоо харахада... динсүрэн досоогоо юун... баярлана. Хабарай түрүү... ургы сэсэгүүд тэрэниие ... луулба гү? Тиигэжэшье ... ааб даа. Теэд эдэнэй ... түйлаһан амжалтые һана... ни олон түмэн ургынууд ... һаа түрүүлэн харбажа гар... сэсэгээ дэлбэжэ байһан ... Энэнь хонишоной зүрхэ ... хэлдэ үшөөшье ехэ баяра... асараа ёһотой.

Т. ГАРМАЕ...

АММИАГТАЙ УҺАН—БАЯН УРГАСЫН ҮНДЭҺЭН

Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин „Сибиряк" колхоздо иимэ үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэдэг боложо байна

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хими улам ехээр нэбтэрүүлхэ гэһэн ехэ добтолгын түрүүшын хабар шамдуу түргэноор урагшаа дабшана. Ерэхэ намар ороохо тарянай болон бусад ургамалнуудай баян ургаса абаха үндэһэ һуури табилгын халуун хаһа—хабарай тарилгын хүдэлмэри түлэг дундаа ороод байна.

Манай Коммунис партиин ЦК-гай февральда болоһон Пленум хүдөө ажахын үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гол харгы замые эли тодоор манда тодорхойлжо үгөө. Тэрэ Пленумэй табиһан зорилгонуудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула доторойнгоо али бүхы арга боломжонуудые дууһан элсүүлхэ уялгатайбди. Энээндэ маанадай — мэргэжэлтэдэй харюусалга ехэ.

Химиин промышленностиин үйлэдбэрилдэг продуктнуудай нэгэн болохо аммиагтай уһаар тарялангаа үтэгжүүлжэ, тэрэнэй ашата амтыень таниһан манай колхозой таряашад, механизаторнууд минеральна үтэгжүүлгэ бүри ехээр хэрэглэхэ гэһэн зорилго урдаа табиһан байгаа. Тэрэниие хэрэглэхэ талаар зарим тэды дүй дүршэлтэйшье болообди, арга боломжоорoшье ядалдахаар бэшэ шэнги байгаабди.

Ушарынь манай колхоз 1958 онһоо хойшо аммиагтай уһа үтэгжүүлгэдэ хэрэглэжэ эхилһэн. Үнгэрһэн 1963 ондо (тэрэ жэлэй ургасада) 805 гектар тарялангай хүрьһэндэ иимэ үтэгжүүлгэ оруулжа, 5-һаа 12 центнер хүрэтэр гектар бүриин ургасые нэмээхэ арга олоһон бэлэйбди. Жэшээнь, Түнхэнэй отделенидэ аммиагтай уһаар үтэгжүүлэгдэһэн 128 гектар намарай паарһаа ганданги жэлэй тохёолдобошье, гектар бүриһөөнь 16,1 центнер шэниисэ абтаһан байха. Харин тиихэдэ туршалгын тэдыдэ үтэгжүүлэгдэнгүй орхигдоһон гектар газарһаа 7 центнер ороoһон хуряагдаа бшуу.

Тарянай ургаса дээшэлүүлгэдэ аммиагтай уһанай иимэ ехээр нүлөөлхэ байһыень бодото дээрэнь туршаһан, ашата туһыень үнэхөөрөө үзэһэн туладаа, бидэ энэ хэрэгтэ анхаралаа онсо хандуулһан байнабди. Үшөө нёдондо намар хахалагдаһан 950 гектар паарта (энэ жэлэй ургасада) тэрэ дарыдань хэрэгтэй соонь аммиагтай уһа шэнгээһэн байнабди. Энэмнай байгша оной хабарай тарилгын хүдэлмэриие нилээд хүнгэдхэжэ үгэхэ зэргэтэй.

Мүнөө колхоз даб дээрээ 300 тонно аммиагтай уһанай багтаха амһартануудтай болонхой. Тэдээн соогоо иимэ үтэгжүүлгэ хабар болотор дүүрэн эюужэ үрдиһэн байгаабди.

Аммиагтай уһые газарай хүрьһэндэ оруулха түхеэрэлгэнүүдые бэлдэлгэ ехэ удха шанартай. Бидэ энэ хүдэлмэридэ ашаглахаар «ЛД-10» гэжэ лущильнигуудые тааруулан тодхообди. Лущильнигай дискнүүдые бариһан голнуудта хоёр сорго бүхэлжэ тодхогдодог. Тэдэ соргонууд нугархай хоолойнуудаар аммиагтай уһатай боошхотой холбогдодог. Аммиагтай уһанай байдаг боошхо резинэ мөөрнүүдтэй тэргэ дээрэ бүхэлэгдэнхэй, лущильнигай урда тээнь шэрэгдэн ябадаг юм. Боошхо соохи уһан агаараар шахагдажа, хоолойнуудаар дамжан, шорой дээрэ гоожохо зуураа, лущильнигаар 10—15 см. гүнзэгыдэ булагдадаг.

Эгээ мүнөө үедэ манай колхозой полинууд дээгүүр иимэ 7 түхеэрэлгэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, шэдитэ уһаар үрэжэлтэ газарнай ундалуулагдажа байна. Нэгэ иимэ түхеэрэлгэ үдэр соо 35-һаа доошо бэшэ гектарай хүрьһэ үтэгжүүлжэ шадаха зэргэтэй. һаадгүй ябаһан бэрхэ механизаторнууд бүришье ехэ газар үтэгжүүлдэг юм.

Жэлһээ жэлдэ манай колхоз аммиагтай уһа ехээр абажа, энээгээр үтэгжүүлэгдэһэн газарай хэмжээе улам үргэдхэжэ байна, саашадаашье бүри үргэдхэхэ зорилготой. Ушар иимэһээ бидэнэр тарьяашан, механизатор бүхэниие хими хэрэглэдэг шадабаритай болгохо гэжэ оролдонобди. Үнгэрһэн һуралсалай жэлэй үедэ агрохими шудалха һургуулинуудта 98 хүн һураһан, бүгэдөөрэн шалгалта барижа, һуралсалаа дүүргэһэн байна. Мүн 39 тракторист техникэ жолоодохо мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн, 1-дэхи, 2-дохи классай үнэмшэлгэтэй болоһон. Энэ ушар аммиагтай уһа, минеральна бусад үтэгжүүлгэнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ талаар нилээд ехэ туһатай хэрэг байба.

Добтолгото хабарнай хожомдожо, үшөө хажуугаарнь апрелиин хэнёодоор саһан ехээр орожо, тарилгын хүдэлмэриие нобшоруулһан байна. Гэбэшье сагай уларилай хэдышье һаад түбэг татаашье һаань, механизаторнуудай эршэ түгэсөөр ажаллана. Эгээ мүнөө 1700 шахуу гектар газарта аммиагтай уһан шэнгээгдэнхэй. Түхэрээнэй отделениин трактористнууд В. Ш. Бартаев, И. Г. Сороковиков гэгшэд 500 гектарта иимэ үтэгжүүлгэ хүрьһэндэ оруулаад байна.

Мүнөө энээхэн хэдэн хоногой туршада хамтадаа 500 тонно аммиагтай уһаар адагынь 2500 гектар газар үтэгжүүлэгдэхэнь гээшэ. Ихэдээ нёдондо намарайхиие оруулсаад байхада, энэ жэлэй ургасада 3400 гектар газар аммиагтай уһаар үтэгжүүлэгдэхэнь шуу. Үтэгжүүлэгдэһэн энэ тарялан дээрэ шэниисэ таригдажа байна. Тиихэдэ бүхы кукуруза, хартаабха, саахарай свёклю иимэ газарта таригдаха.

Гадна 1050 центнер аммиагай селитрэ асаргаданхай, үшөө ондоошье минеральна үтэгжүүлгэнүүд абтаха байна. Эдээниие кукурузын, горохой ургасада нэмэлтэ тэжээл болгон оруулхабди. Жэшээнь, гектар кукуруза бүридэ нэгэ центнер аммиагай селитрэ нэмэлтэ тэжээл болгон оруулхаар хараалнабди. Иихэдээ ехэ химиин хүбида горитойхоноор хүртэлсэхэ заяатай байһандаа манай тарьяашад, механизаторнууд баяр баясхалантай. Энэ ехэ туһаламжа маанадые үшөө шангаар, эршэтэйгээр хүдэлхые, хабарайнгаа тарилга эгээл богонихон аад, тон һайн хаһа саг соонь үнгэргэхые уялгална.

1963 ондо 8000 гектар шахуу ороoһото ургамалнуудые тарихабди. Мүнөө 46 сеялкэтэй 18 агрегат тарилгаяа түлэг хэжэ байһан үетэй. Тобшоор хэлэхэдэ, техникэшье, хүнэйшье хүсэн хэрэгтэй соомнай бии. Ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ шадабал, хүдөө ажахыдахи энэ халуун хаһые ядамаргүй дабаха байһандаа найданабди. Механизаторнуудшье бэеэ зэһэжэ оронхой бшуу.

Манай нютагай эрхэ байдалда аммиагтай уһан эгээл тааараһан химическэ зүйл болоно. Энээнэйл аша туһаар ороoһо тарянай, бусад ургамалнуудай үндэр баян ургаса хуряажа абаха, ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэ, абтаһан продукциин үные бүри хямдаруулха эрхим һайн арга нүхэсэл олоһондоо лаб батаар этигэнэбди.

И. ЕЛШИН.
Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин «Сибиряк» колхозой главна агроном.

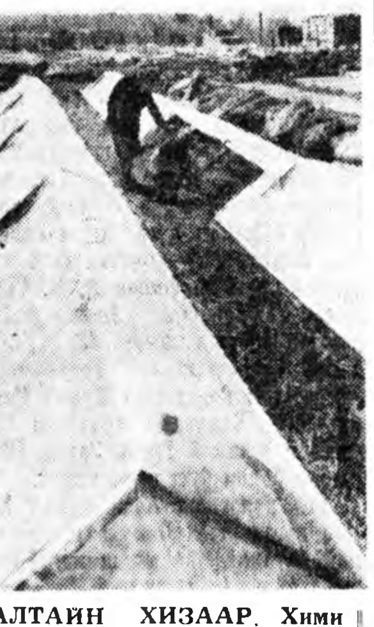

АЛТАЙН ХИЗААР. Хими Сибириин овощ ургуулагшадта туһална. Ново-Алтайн һүнэй-овощой совхоздо помидор болон үгэрсэ юрын болзорһоо һара урид хуряажа абаха арга олгогдоо. Зураг дээрэ: полиэтиленовэ плёнко доро овощой рассада ургуулжа байна. Хүрьһэндэ һуулгагдаһан рассадые хабарай хүйтэнһөө иимэ плёнко мүн лэ аршалан хамгаална.

ТАСС-ай фотохронико.

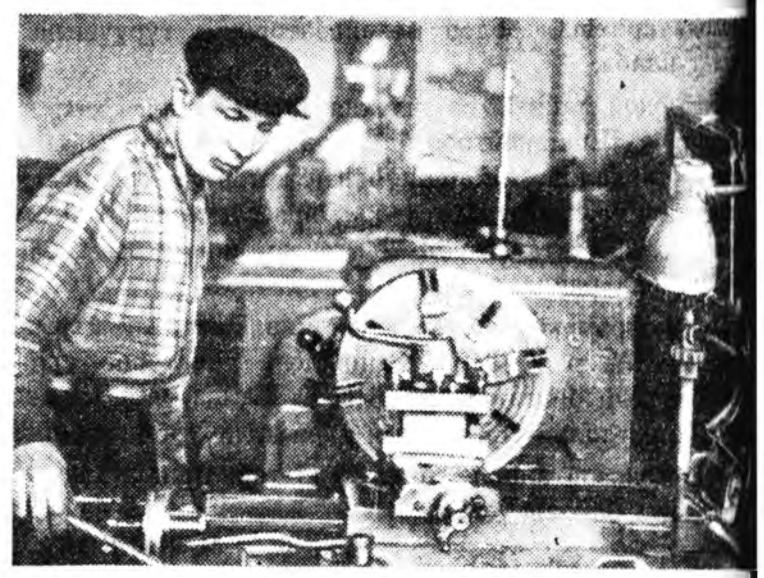

ЛВРЗ. Механическа заһабарилгын цехэй 5-дахи разря... карь Федор Васильевич Осокин социалис мүрысөөнэй түрүү... гэдэ ябалсан, халаанайнгаа нормо холо үлүүлэн дүүргэнэ. ... дээрэ: коммунис ажалай ударник Ф. Осокин.

С. БАЛДУЕВАЙ фо...

ҮҮСХЭЛЭЙ ҮРЭ ИИМ...

Түмэр замай транспортын Новосибирскэ институт дүүргээд, Галина Безрукова түмэр замай Улаан-Үдын отделенидэ ерээ һэн. Абаһаар станциин дежурнаар хүдэлжэ, оролдосотой, һанаһан юумэндээ хам оролсожо, эсэстэнь хүргэдэг хүдэлмэрилэгшэ байһанаа харуулба. Намдуу ульгам зантай, ямаршье бэрхэшээлһээ сухаридаггүй энэ басаганиие поездын диспетчерээр хүдэлхыень дурадхагдаа бэлэй.

Энэ харюусалгатай ажалда орохоёо Галина түрүүшээр зүрхэсөөгүй һэн. Теэд хамта ажаллажа байһан хүнүүдэй тэрээндэ ехэ хүндэтэйгөөр хандажа, хэзээдэшье туһалхаар бэлэн байһыень хаража байгаад, яажашье арсажа болохогүй байгаа.

Анха түрүүшынхеэ диспетчерэй столдо һууһанаа тэрэ хэзээшье мартахагүй. Тиин саг өшохо бүри тэрэ шэнэ юумэндэ һуража, дүршэл ехэтэй болобо. Энэ ажалдаа Галя гүйсэд мэргэжээ, үнинэй диспетчерээр ажалладаг нүхэдһөө дутуугүй һайнаар поезднуудые саг соонь ябуулдаг болоо һэн. Теэд тэрэнэй һанаан үшөөл дүүрэнэгүй, элдэб бодолнууд һанаа сэдьхэлыень зобооно. Диспетчер-инженер станцида ерэһэн поезднуудые гансал линидэ тааруулжа табиха бэшэ, мүн үшөө ехэшье юумэ хэжэ шадаха ёһотой. Ямар шалтагаанһаа манай отделениин вагонууд илангаяа Заудинск—Наушки участогай станцинуудта удаан саг соо миин байлгагданаб? Мүн бусадшье станцинуудта вагонуудай миин байха ушарнууд юундэ олон үзэгдэнэб гэһэн бодол тэрээндэ амар заяа үзүүлээгүй. Урданьшье иимэ дутагдал усадхахын тула зарим тэды хэмжээнүүд абтадаг байгаа, эдэ станцинуудай начальнигууд хараал шэрээлдэ ородог, теэд хэрэг тэрэ хэбээрээ үлэдэг һэн.

Эдэ бүхы юумэнүүдые бодомжолжо, хаража үзөөд, Галя иигэжэ шиидээ һэн. Дежурна диспетчер станцида ерэдэг бүхы вагонуудые өөрынгөө халаан соо хэрэгтэй газартань эльгээжэ шадаа һаа, вагонуудай миин байха сагые 4—5 часаар бага болгожо болохо ... Теэд хайшан гэжэ энээнш... лүүлхэб, станцинуудай дежур... энээндэнь яажа хандахаб, ... дурадхалые дэмжэхэ гү? И... нэ гуримай ёһоор хүдэлжэ ... һаа, тэдэнэй ажалынь урды... нилээд хүндэ, орёо болохо, ... гөө халааниие эмхидхэхы... тэдэнэр ехэхэн ажал ябуул... тай болохо ха юм.

Түмэр замай станцида үн... саг соо хүдэлжэ байһан ах... дежурна Титовтой тэрэ хөөр... өөрынгөө һанамжа бодолнууд... хөөрэжэ үгэбэ. Нүхэр Титов ... дурадхалые ехээр һайшааган... шажа үзэел даа гээ һэн. ... нүхэр Безруковагай халаанд... цида ерэһэн модоор ашаа... 20 вагон түрүүшээр эльгээг... Түрүүшын туршалга амж... байжа, Галиие бүри урма... һэн. Нүгөөдэ халаанай үе... вагон шэнэ графигаар ябуул...

«Өөрөө хэжэ шадаха юум... хэртөө бү үлөө» гэһэн Гали... руковагай шэнэ үүсхэл Улаа... түмэр замай отделенидэ ... дэлгэрээ. Энэ жэлэй эхеэр ш... гаар хүдэлжэ байһан Безру... халаан урдынхиһаа хоёр дахи... вагонуудые эльгээдэг болонхо...

Галина Безруковагай ... үшөө гаргагдаагүй байхада, ... цинуудай 11 коллективэй ... ниинь лэ даабаряа дүүргэд... гаа һаа, мүнөө тэдэнэй 10 ... түсэбөө амжалтатайгаар ... Гадна вагонуудай миин бай... гыньшье бага болоно. Хүжа... циин хүдэлмэрилэгшэд ваг... миин байха сагые 4,7 часа... ранхы, Ганзурин станциин... часаар, Бараатын—1 часаар ... һон байна.

Хэрбээ түмэр замай отд... бүхы диспетчернүүд Галида... эдэбхи үүсхэл гаргажа, шэнэ ... аргануудые хэрэглэжэ ажалла... вагонууд миин байлгагдаха... хо, станцида байха сагынь 1... часаар хороогдохо һэн.

М. СОЛОМЕН...

МҮРЫСЭН АЖАЛЛАХАДА УРМАТАЙ...

Арадай ажахыда шухала хэрэгтэй элдэб ашаа саг болзор соо шэрэхын түлөө оролдожо байһан Каменскын автобазын коллективэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энээнэй ашаар дүрбэ һарын түсэб болзорһоо урид, апрелиин 25-да 108 процент дүүргэгдэһэн байна.

Автобазын коллективэй дундаһаа нүхэр Г. Г. Белимовэй даадаг 2-дохи автоколонно түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр апрелиин даабари 110 процент, дүрбэ һарын түсэб 127 процент дүүргээ. 1-дэхи автоколонной коллектив (начальнигынь В. Ф. Новицкий) дүрбэ һарынгаа даабари 122,6 процент дүүргээ.

Автомашинын жолоошод Василий Вешкин, Яков Карпов, Василий Девяткин, Павел Мезенцев, аха дүү Геннадий, Юрий Шелеметьевтэн ажалдаа шалгарһаар үнинэй. Мүн автомашинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэг заһабарилагшад... лээд ехээр ... Тэдэнэр ажалд... наар хандажа, ... нуудые һайн ... гаар заһабари... сарьнууд Сергей ... ров, Владимир С... Виктор Дубинин, ... карь Виктор Т... ский болон бусад ... досотой ажалай ... жэшээ харуула...

Түрүүшын хал... лэй түсэб болзо... урид дүүргэхэ ... баазын коллекти... табинхай.

С. АЛЕКС...

ОАР-ай национальна суглаанай заседани

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

ОАР-ай экономикын амжалтатайгаар хүгжэжэ байһые гэршэлхэ тоо баримтануудые дурдаха зуураа, эдэтнай тон һонирхолтой баримтанууд болоно, экономикоёо хүгжөөлгэ оронoй бэеэ даaһан байдалые, сүлөөтэ эрхые улам бэхижүүлхэдэнь шиидхэхы удха шанартай гэжэ үшөө дахин онсолон тэмдэглэхын тула эдээниие дурданаб. Энэ талаарнь абажа харабал, арабуудай социалис союзай программа ба уг зорилго танай оронoй саашадаа амжалтатайгаар дабшаха арга боломжо нээжэ үгэнэ гэбэ.

Н. С. Хрущев социалис, коммунис байгуулалтын талаар совет арадай түйлаһан амжалтанууд тухай тэмдэглээ.

Агууехэ Октябриин социалис революциһаа хойшо үнгэрһэн үе соо манай оронoй промышленна үйлэдбэри 50 үлүүтэй дахин ехэ болоһон байна. Хүсэн түгэлдэр социалис индустри байгуулжа, экономическа гээгдэлээ эсэслэн усадхаабди. Урдань экономическа талаараа гээгдэнги байһан Росси мүнөө дэлхэйн хоёрдохи индустриальна гүрэн болонхой. Хамагһаа түрүүлэн замбуулин соогуур нииидэжэ, огторгойе добтолһоор байнабди.

Манай партиин XXII съездын шиидхэбэринүүд, съездын баталан абаһан коммунис байгуулалтын программа хадаа экономико, эрдэм наука болон соёл культураяа саашадань хүсэн түгэлдэрөөр хүгжөөхэ айхабтар ехэ арга боломжо совет арадта нээжэ үгөө. Энэмнай оронoйнгоо хүсэ арьбадхаха, арад түмэнэй байдалые улам һайжаруулха шэнэ хубилалтануудай түгэс нүхэсэл болоно.

Бэеэ даaһан залуу оронууд политическэ эрхэ сүлөө түйлаад байхадаа, урдынгаа экономическа гээгдэлые хурдан түргэнөөр усадхан зайсуулха, өөрын промышленность, хүдөө ажахы, худалдаа наймаа хүгжөөхые эрмэлзэнэ гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

Өөрынгөө ээлжээндэ Советскэ Союз, социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронууд империализмда эсэргүү хүсэеэ улам бэхижүүлхэ, империализмын хаба тэнхээе буурууулха ябадалые тон шухалада тоолоно. Эдэнэр экономикоёо саг үргэлжэ хүгжөөхэ, колониальна богоолшолгоһоо сүлөөрһэн оронуудта али бүхы туһаламжа үзүүлхэ ябадалые интернациональна эгээн шухала уялгамнай гэжэ тоолоно. Уласхоорондын коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй дэмжэлгэ эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даaһан байдалай түлөө тэмсэгшэ арадуудта туһа дүхэм болоно.

Манай үе сагай түгэлдэр хүсэн болоһон социализм, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн дэлхэйн империализмын үндэһые һандаан һалгагша хүсэтэ нэгэ урасхаал болон ниилэжэ байна. Империалис дарлалтын гэнжые таһа татаад, бэеэ даанги болоһон оронуудай капиталисбэшэ замаар хүгжэхэ асуудал мүнөө бүри эрид шууд табигдадаг болонхой.

Колонизаторнууд удаа дараалан урагшагүйдэн, буруу һүрэжэ байна гэжэ Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглэбэ. Таби гаран оронoй арадууд национальна бэеэ даaһан байдалтай болоо. Гэхэ зуура колониальна дарлалтын тулгууринь мүнөөдөө үшөө хүсэд усадхагдаагүй байһаар. Тиимэ юумэн Африкын газар дайда дээрэньe бии. Зүгөөр Африка, Ази болон Латиин Америкэдэ нэгэшье колониин үлэнгүй усадхагдаха саг холо бэшэ болонхой! Социализмын, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин түгэлдэр хүсэн лэ колониальна дарлалтын зайлашагүй һандаран һалаха, сүлөөтэ байдалай, хүгжэлтэ дэбжэлтын хүсэнэй илан мандаха байһые уридшалан тодорхойлно.

Эб найрамдалай түлөө, амгалан ёһоор зэргэ оршон байхын түлөө тэмсэлые Советскэ правительство өөрынгөө гадаадын политическэ ажал ябуулгын гол шухала зорилгодо тоолоно. Энэ ушар зохёон байгуулхы амгалан ажал эрхилжэ байгаа оронуудташье хамаатай байна гэжэ Н. С. Хрущев хэлэбэ.

Советскэ правительствын, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын правительствын хараа бодол уласхоорондын олохон асуудалнуудаар таарадаг байһандань хананхай байнабди.

Өөһэдынгөө сүлөөтэ эрхые хамтадаа хамгаалха, Араб зүүн зүгтэ амгалан байдал сахиха, бүхы араб арадуудай ажана байдал хүгжөөхэ гэһэн хараа бодолдо Советскэ Союз хододоо анхаралтайгаар хандадаг байгаа, хандажа байна гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

Империализмда, колониальна дарлалтада эсэргүү, өөһэдын сүлөөгэй түлөө, бэеэ даaһан байдалаа улам бэхижүүлхын түлөө, амгалан байдалай түлөө тэмсэлдэжэ Африкын арадуудай бата нэгэдэлтэй байха хараа бодолые дэмжэнэбди.

Гэхэтэй хамта, сүлөөрһэн арадуудай түйлалтые амжалтатайгаар бэхижүүлхэ, сүлөөрхын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлжэ байгшадай илалта хангахын тула дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы революционно, түрүү хүсэнүүдые нэгэдхэхэ шухала байһыень анхаралдаа абаха хэрэгтэй. Шэг шарайн, шажанай һүзэг бишэрэлэй талаар бүлэг можо бололгые дэлхэйн бүхы революционно хүсэнүүдэй энэ нэгэдэлдэ зүришүүлбэл, буруу болохонь элитэ.

Бидэнэр президент Гамаль Абдель Насерай уряалаар хани ёһоор ОАР-та ерээд байһыемнай мэдэнэт. Манай энэ ерэлгэ Нил мүрэниие хааха баяр ёһололтой тудалдаһаниинь манда тон аятай байна гэжэ Н. С. Хрущев түгэсхэл дотороо хэлэбэ.

Энэ ехэ мүрэниие эрхэ мэдэлдэз оруулһан совет, араб хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэдэй хоорондын харилсаа холбооной, аха дүүгэй хани барисаанай хараа бодол —Нил мүрэн дээрэ түйлагдаһан гайхамшаг илалта мүн болоно. Үгөөрөө бэшэ, харин бодото хэрэг дээрээ бэелһэн, арадуудай хани барисаан гээшэмнай энэл даа! Совет арадай, Араб зүүн зүгэй арадуудай хоорондоо һаналаа нэгэдэлгын ленинскэ гол ёһоной бодото бэелэл энэ болоно. Үе галабай үнгэрбэшье, Асуандахи үндэр хаалта арад түмэнэй ажалай гайхамшаг баатаршалгын, совет, араб арадуудай хоорондын эбдэршэгүй бата хани барисаанай мүнхэ һүлдэ боложо үлэхэл!

* * *

Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ айхабтар анхаралтайгаар шагнагдажа, оло дахин нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

Н. С. Хрущев, президент Насер дахин гараа барилсан амаршалалсаба.

Заседани дүүрээд, тэрээндэ хабаадагшад бултадаа Советскэ правительствын толгойлогшые шанга альга ташалгаар, амаршалгын үгэнүүдээр үдэшэбэ.

Н. С. Хрущевтой уулзалгада зорюулагдаһан Национальна суглаанай тусхай заседани дүүрээ.

Тус заседани Каирай радио болон телевиденеэр дамжуулагдан туухаглагдаа.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной майн 13.

ххоорондын Ленинскэ
шангай лауреат

ПАССИОНАРИИН ПОЧТОҺОО

…онари гэжэ алдаршаһан Долорес Ибаррурида дэл… бүхэнһөө хэдэ мянган …ерэнэ.

…бэшэгүүдэй заримые АПН …өөрынь зүбшөөлөөр хэб…

…дэтэ нүхэр Долорес Ибар…

…иин Демократическа Рес… ниислэл хото Берлин… арадай предприя… техническэ хиналтын таһаг… табан хүдэлмэришэд …үүдэй бригада эмхидхээ… продукциин шанар һайжа… ажалайнгаа бүтээсэ улам …лхэ зорилго урдаа табяа… …алис ажалай коллекти… …дэтэ нэрэдэ хүртэхэ хү…бди.

…дэтэ Долорес Ибаррури! Ин… …ональна бригадануудай …урдань хабаадалсаһан нү… …Герр танай эрэлхэг зо… …байдал тухай, Франкын фашис гуримда эсэргүүсэн баатарлигаар тэмсэжэ байһан танай арад тухай манда хөөрэжэ үгөө. Тэрэнэй хөөрөөн маниие ехээр һонирхуулаа. Эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэжэ байһан Испаниин эхэнэрнүүд болон басагадууд манда хүндэтэй, дүтэ болонхой. Испаниин патриот Хулиан Гримау гэгшые зэрлиг муухайгаар хэһээһэн ушар маниие илангаяа ехээр зэбүүрхүүлээ. Тиимэһээ бидэнэр Испаниин хүдэлмэришэн ангиин хүндэлэлдэ манай бригадада танай нэрэ—Долорес Ибаррури гэһэн нэрэ олгохо гэжэ шиидээбди.

Манай бригадада өөрынгөө нэрэ олгохо зүбшөөлөө үгэхыетнай Таниие гүйнабди».

Испаниһаа Долорес Ибарруриин нэрэ дээрэ хэдэ мянган бэшэг ерэнэ.

«Хүндэтэ Долорес!

Тантай нюураараа танилсаха арга намда олдоогүй, гэбэшье үнгэрэгшэ дайнда ехээр зобоһон испан эхэнэрһээ эгээл хани халуун амаршалга хүлеэн абыт. Минии эсэгые, гурбан аха дүүнэрыемни алаа. Гансахан ахамни Эхэ оронһоо, 86 хүрэһэн эхэһээ холо ажаһууха баатай болоно. Амиды үлэһэн гансахан хүбүүгээ эхынь хараха аргагүй байһанда ехэ гашуудамаар юм.

Элүүр мэндэ ябахыетнай Танда хүсэнэб.

Таниие хүндэлэгшэ испанка
«Микаэла».

«Пассионарида, Долорес Ибаррурида.

Би урдань Куэнка провинцидахи Испаниин фалангист байһан хүм. Бүхы бүлынхидтэеэ хамта фалангда алба хэдэг байгааб. Бидэ тэрээниие мүнөө үзэн яданабди. Франко, Муньос оронойнгоо энхэ байдалай түлөө, «эрхэ сүлөөтэ, агууехэ Испаниин» түлөө тэмсэнэ гэжэ маниие саг үргэлжэ мэхэлдэг байгаа, тэрээниие мүнөө ойлгооб. Франко, Муньос Градес гэгшэдэй засаг гартаа абаһан сагһаань хойшо Испани улам үгырэн хооһорно. Америкынхид эзэн боложо байна, Испани Америкын колони болгогдоно.

Эхэ оронһоо гаража, Франци ороо һэм. Би Танда, Испанидаа найданаб!

«Бэеэ даанхай Испани» гэһэн радиогоор энэ бэшэг дамжуулхыень хүсэнэб.

Минии фамили: В. Ф.»

«Бидэнэр угаа ехэ золтойбди, хүндэтэ Долорес! Би басагатай болооб. Басагаяа танай нэрээр нэрлэхыем зүбшөөгыт. Намда ехэ хүндэтэйгөөр һанагдадаг Таниие басаганайм нэрээлтэ эхэ болыт гэжэ гүйнаб»,—гээд Смоленскһээ залуу эхэ бэшэнэ. (АПН).

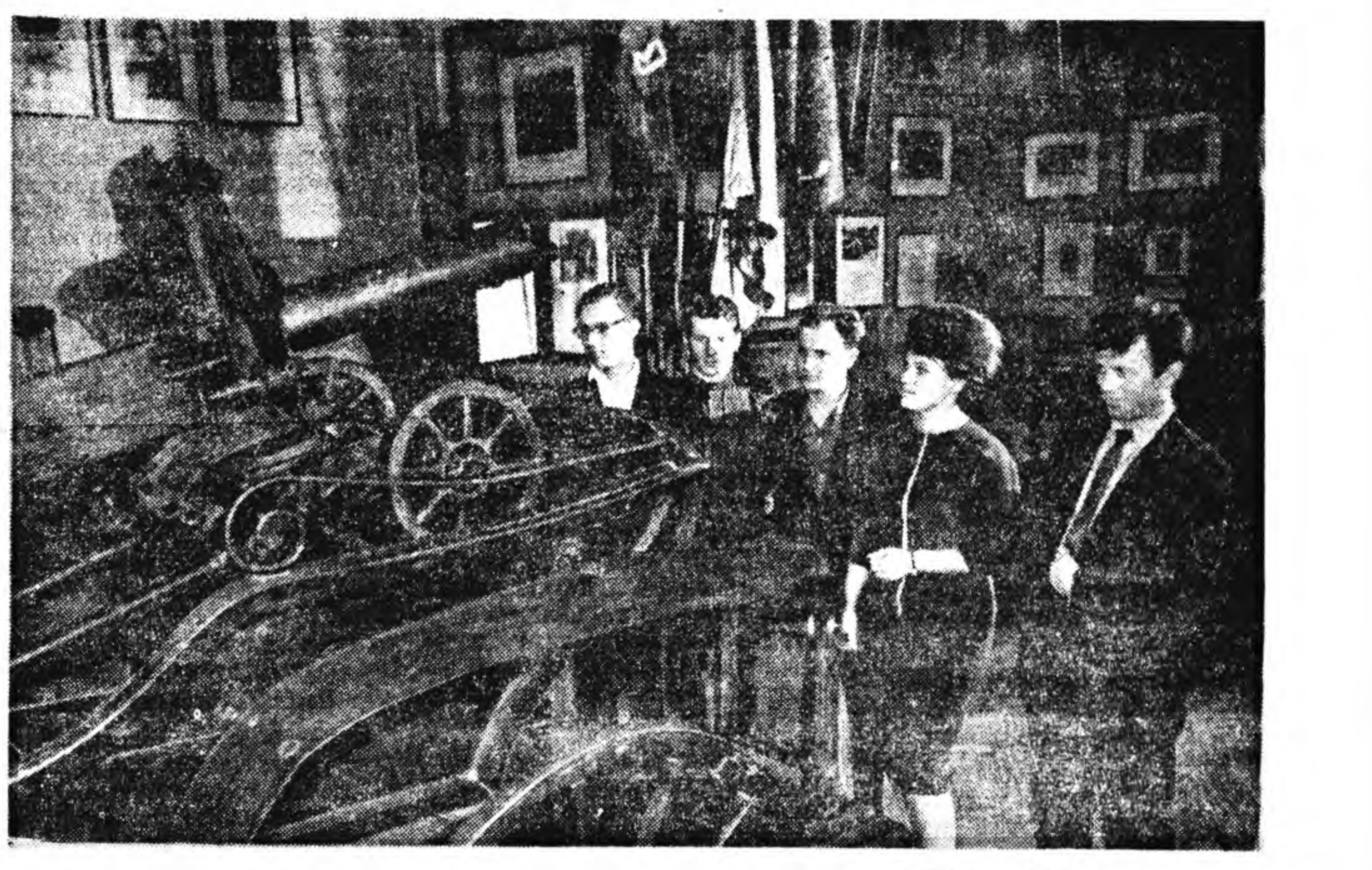

МОСКВА. СССР-эй революциин музей байгуулагдаһаар 40 жэлэйнгээ ойе майн 9-дэ тэмдэглэбэ. 1924 ондо СССР-эй ЦИК-эй Президиумэй тогтоолоор байгуулагдаһан энэ музей Агуухэ Октябриин социалис революциин болон Октябрьһаа хойшонхи үеын түүхын хамагай үнэтэ материалнуудые хадагалдаг газар болоно.

Музейдэ хадагалагдажа байгаа 50 мянган баримтата дурасхаалнууд совет арадай ажабайдалай толотомо домог түүхэ мүн болоно. Зураг дээрэ: музей харагшад граждан дайнай үеын тэргэ дээрэ түхеэрэгдэһэн зэбсэг һонирхон үзэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Һунгагшадай захяа бэелүүлэн

…ЛИШАН ХААНА ЗОРИБОБ?

…ай наран мүндэлжэ, алтан …аржыса толоруулан, амга…ялэн дайдые хүхюунээр …лнэ.

…энэ үедэ Бабасан үнеэдээ …үргээд, Соня басаганда: …еымни хэмжэжэ тушаа… — гэжэ хандахадань: …тгүүжэм, харин өөрөө авто…бү гаагдэ. Үдын һаалганда …эрээрэй, — гэжэ харюуса…

…е болоотүй. Бабасан тос…угшаа автобусой байра …ралтай гэшхэлжэ ябаба. …дань үнеэгээ туужа ябаһан …үгшэн дайралдажа, Бабаса…ан, ямар хэрэгээр ябаһыень

…наар лэ ябажа ерыш даа,— …нөөр үлэнэ.

…н оршон тойроһон нутагаа …раад, «һайхан даа, түрэл …жаргалтай даа!» гэжэ до…хюун бодол шэбшэжэ ябата…

…арин хэрэгни бүтэхэ гээшэ …гуулитай болохо гүбди, али …даа, — гэжэ һанаа алдана. …жэ байтарнь баруун зүгһөө …гаража, Бабасаниие һуулга… …тухай ябаад, Улаан-Үдэ хо…ужа, томо сагаан байшан …эглэн алхалба. Тэндэ оро… …гээрэлэй министерство» гэ…шагтай таһалгын үүдэ тон…ию…

…н боро хараан боложо, …н талнууд эндэ тэндэ аһажа …Ивалгын туршалга-үйлэд… …ажахын 6-дахи отделениин …фермын улаан булан соо һаалишад сутларанхай, газетэ, журналнуудые уншажа, хөөрэлдэжэ һуунад. Эгээл тиихэдэ Бабасан газааһаа орожо ерэбэ.

— Бабасан, һургуулимнай юун боложо байна хаб, — гэжэ Дулма хүгшэн һонюушархаба.

— Юуншье болохоб даа, Гэгээрэлэй министерство ошожо ерээ һэм, — гэбэ.

— Зай, зай! — гэлдэжэ, нүхэдынь юуншьеб хэлэхыень хүлеэһэндэл, анхаран шагнанад.

— Республикымнай хүтэлбэрилэгшэд хүн зоноймнай һаналые дүүргэхээр зүбшөөгөөл даа, һургуулитай болгохо гэжэ найдуулаа.

— Яагаа һайн юм, үхибүүднай гэрһээ ябаад һурахань ха юм, — гэлдэн, һаалишад хүхилдэшэнэ.

Үшарынь юуб гэхэдэ, Доодо-Ивалгаһаа Дээдэ-Ивалга хүрэтэр арбаад гаран модо болохо юм. Һургуулиин үхибүүд автобусоор гү, үгышье һаа, автомашинаар—али болохоор һургуулидаа ошодог байгаа. Үдын хойно һурагшад гэртээ орой бусахаһаа гадна, мүн баһа харгыдаа сагаа гээхэ, үбэлэй хүйтэндэ ядалсадаг байһан. Һурагшадые тоолоод үзэхэдэ, байра дээрэнь 8 жэлэй һургуули нээжэ болохоор һэн. Тиигээд нютагайнь зон өөрынгөө түлөөлэгшэ болоһон БурАССР-эй Верховно Совэдэй депутат Бабасан Бальжинимаевна Ленхобоевада найдажа, энээн тушаа шиидхэбэри абхуулаа. Тиигэжэл Бабасан Бальжинимаевна өөрынгөө нангин уялга нягтаар дүүргэжэ, арад зондоо аша туһа хүргэдэг, ажал дээрээшье магтаалтай.

В. ДОРЖИЕВ.

ЗАМХАШАГҮЙ ХҮГЖЭМ

Арадай зараса—ажалай баатар

Ганса скрипкэнүүдһээ бүридэһэн оркестрэй наадахые шагнаһан байгаа бээзэт. Тэдэнэй гүйсэдхэхэ тусхай хүгжэмшье бэшагдэһэн байдаг. Тиимэ 30—40 скрипкэнүүдэй нэгэн доро наадахадань ямар һүр жабхалантай байдаг бэ! Ухаан бодолшни һэргэн, эльгэ зүрхэншни үлгыдүүлэн байдаг бэшэ гү? Иимэ оркестртэ дирижёр заатагүй томилогдоһон байжа, тэрээнэй гарайнь хүдэлсэ бүхэн доро бүхы хүгжэм эмхитэй адлиханаар зэдэлэн байдаг хаям.

Эгээл иимэрхүү оркестрэй наадахые һаяшаг шагнажа, баһал эльгэ зүрхөө үлгыдүүлэн гарагдаһан байгаа. Зүгөөр скрипкэнүүдэй орондо — зээрэлгын станогууд. Дирижёрой орондо—мастер.

Нарин сэмбын фабрикын зээрэлгын цехэй үүдэ сэлижэ ороходомнай, гэрэлтэй үндэр гэр соо зуугаад шахам гэхээр тиимэ станогууд залиршагүй мундуу һайхан аялгаяа дэлидэжэ байба. Саарһан голтой зээрсэгүүдэй сахилаан, һиинаан, тэдэнэй хоорондуур булад онгосонуудай харбаһан абяан, ямаршьеб шэжэм оньһонуудай шэнхинээтэ дүнгинөөн үргэлжэ худхаран ниилэжэ, үнэхөөрөө ямаршьеб нэгэ симфони наадажа байһан мэтээр үзэгдөө һэн.

Эгээл зүүн захынь 16 станогуудай дэргэдэ 8 һайхан дангинанар зогсожо, айхабтар сүлөө таһаржа, тэрэ шадараа нилээд хүл хөөрсэг болонод. Тэдэнэй дунда нюргаар набтархан аад, шандааһалиг, шуран, нарин хара шарайтай, ажалдаа айхабтар шунаһан, хурса һүбэлгэн янзын хүн үзэгдэнэ. Гартань шүрэб мушхадаг бишыхан түлхюур. Дундашагуур тодхогдоһон хоёр станогуудай хажууда тэрэ ходо ошоод лэ һаланагүй. Ээрсэгүүдэй зулай дээрэһээ эршэгэнэн гаража байгаа утаһанууд руу тоншье анхаралтайгаар шэртэн зогсожо, тэндэһээ доошоо намирин бууһан торгон сагаан сэмбые тонгойн тонгойн шэншэлнэ.

—Вот, вот... Яһала һайнаар нэхэжэ байна. Иигээд лэ нэгэшье минута зогсоонгүй хүдэлгэ,—гээд, нэхэгшэ эхэнэртэ хандахадань, тэрэнь айхабтар баяртайгаар зүбшөөһэн шэг шарай үзүүлжэ, толгойгоо үргэнгүй тооной хүдэлжэ ороно. Һүүлээрнь хажуудахи станогой дэргэдэ ошожо, баһа юуеыньшьеб үнөөхи түлхюурээрэ үлэ мэдэг мушхаад мушхаад абана. Нэгэшье станок зогсожо һаатанагүй, нэгэ минута соошье һүр жабхалантэ хүгжэм замханагүй, торголиг һайхан сэмбэ урдань гаражал, гаражал байгаа һэн.

—Зай, нүхэр, ойро зуурашье тамхилыт,—гээд хандабабди.

—Тамхи татадаггүй һэмнайб.

Танилсабабди. Нэхэгшэдэй мастерай туһалагша Любовников Дмитрий Михайлович гээшэб гэбэ. Ябаһан ябадал тухайнь бүхэли повесть бэшэмээр. Өөрөө Баргажан голой Нестериха тосхондо түрэһэн. Эсэгэнь Волго шадарай тулалдаанда фашистнуудта алуулһан. Үншархэ, зобохые үзэһэн. Арбан хоёр наһатайһаа үбһэшье сабшаһан, таряашье хадаһан, хөөмэгшэтэй сар, хүдэлмэриин моришье хүтэлжэ үзэһэн.

—Үшөө бүри Нестериха тосхондоо ажаһуухадаа, нэгэтэ үдэшэ эжымнай түлюурэй гэрэлдэ оймһо нэхэжэ һууба. Тиихэдэнь һанаагаа зобоһондоо юм гү: «Хэзээшье бүтэхэ оймһон гээшэб. Халагни, машинаар нэхээд хаяһайб»,—гэжэ ама алдаа хүнби. Тиихэдэм эжымни ехэтэ хүхижэ: «һанаагаа зобожо шадаха сэдьхэлтэй байһандаш баярланаб. Одоол ехэ болоходоо, нэхэдэг машина зохёожо, эжынэрые баярлуулаарай»—гээд харюусаа һэн. Теэд мүнөө харана бээзэт. Машина зохёогоогүйшье һаа, нэхэгшээр хүдэлжэ байна ха юмбиб,—гээд, аргагүй эльгэ хатаба.

—Зай, Дмитрий Михайлович, Майн һайндэрые хэр угтаба гээшэбта?

—Бригадамнай һайндэрэй урда тээ абаһан уялгаяа бүри уридшалан дүүргээ юм,—гэбэ.—Теэд энээгээрээ һамаарха, һанаагаа амарха бэшэбди.

Нүхэр Любовниковой бригадынхидай заатагүй Майн һайндэртэ бэшэ, харин һараһаа һарада түсэб даалгабаряа үлүүлэн дүүргэдэг жама ёһотойнь, нэгэшье голодоһо гаргадаггүй байһаниие, хэдэн жэлэй турша дотор бүхы фабрика соогоо суурхадаг болоһониие мэдэжэл байгаад лэ, тиимэ ёһын тулада гэлсэдэг хэдэ хэдэн асуудал табиха баатай болоогдоо бшуу даа.

«Фабрикымнай эгээл эрхим хүнтэй, замай залуураштантай уулзаха гээ һаа, нүхэ Любовниковтой хөөрэлдэгты. Хөөрөөндэ балайшье ульгам бэшэ хүн байха. Дабирхайень халаажа шадабал, өөһэдынтнайл олзо болохо»,—гэжэ фабкомой түрүүлэгшэ маанадта хэлээ һэн. Тиигэбэшье һаань лэ, юрын асуудал табижа, хөөрэлдөөгөө эхилээ хаямбибди.

— Нэхэгшэдтнай гол түлэб ямар уялга дүүргэдэг бэ?

— Түсэбөө заатагүй бэелүүлхэ, һайн шанартай сэмбэ нэхэхэ, машинаяа бүхы хүсэн соонь ашаглаха, тэрэнээ бүрин бүтэн зандань ээлжээтэ халаандаа тушааха ёһотой... Өөрөө нэхэгшэдэй ажал хүдэлмэриень эмхидхэлсэдэг, машиныень заһажа, залажа үгэдэгби.

— Түсэбэйтнай дүүргэлтэ юун дээрэһээ дулдыданаб?

— Нэхэгшын өөрын оролдосо, машинаяа һайнаар хүдэлгэһэн дээрэһээ...

—Машинын хүдэлэнгүй байха ушар гарадаг гү?

—Түсэбтэ заһабарилгаһаа ондоо ушарта балай һаатажа байдаггүй. Нэхэгшэ бүхэнэй машинаяа тон һайнаар шудаланхай юм. Баһа «абари зангыень, аяг аашыеньшье» мэдэхэ болонхой,—гээд энеэбхилнэ.—Энэ жэлэй түрүүшын гурба һара соо уралан нарижуулха хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулаа һэмди. Тэдэмнай булта абтажа, бүхы фабрика дотороо нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай.

— Өөрөө, Дмитрий Михайлович, ниитын ямар даалгабари дүүргэдэг гээшэбта?

—Райсоведэй депутадай, республикын Верховно Сүүдэй заседателиин уялга...

Эгээл энэ хэлэһэн хоёр мэдүүлэл үгыень дэлбэлжэ хэлүүлхэ гэһэн хүсэлыемнай нүхэр Любовников һанаһан соомнай дүүргэбэ. Тэрэ хадаа Октябрьск тосхондо соёлой хүдэлмэри һэргээхын хойноһоо яһалашье ехэ оролдолго гаргаа. Тэндээ олониитын хүсөөр зунай агитталмай барюулаа. Хэдэ дахин шалгалта эмхидхээ. Мебельнэ фабрика, Сосново тосхон руу нилээд харгылаа, һанаһан зориһоноо бүтээлгэжэ һалаа. Баһа бүхы фабрика дотороо хэблэл тараалгые бэе дээрээ даажа абанхай.

Тиимэ байхадань, «Арадай зараса—ажалай баатар» гэдэгынь энэл гээшэ хаям даа гээд, сэдьхэлээ ханаа бэлэйбди.

—Амаралтаа яажа үнгэргэнэбта?

—Ганса нэгээрээ бэшэ, харин бүхы бригадаараа амардаг болонхойбди. Жэшээнь, театрта ошохо гээ һаа, бултаараа лэ урид билет абажа ошодогбди.

Ажалайнь үедэ ута унжагай хөөрэлдөө үүдхэжэ һуухаяа аягүйрхэжэ, иигээд лэ үгэ андалдаагаа зогсоохо баатай болоо һэмди. Теэд багахан энэ хөөрэлдөөн дээрэһээшье нүхэр Любовниковой ямараар хүдэлдэг байһаниинь яһала элиржэ үгэнэ. Даалгабарита ажалдаа хүн бүхэн иимээр хандадаг байбал, ямар байха һэн бэ!

Ажалай холо руу зориг бадаруулан уряалһан гэрэл мэтэ иимэ Любовниковууд—замаймнай залууршад улам олошорһой. Тиигэбэл, гайхамшагтайл саг ерэхэ даа, ерэхэ, юу хэлэхэб!

Р. ЦЫБИКОВ.

Үйлэдбэриин һуралсалтай ажалай политехническэ дунда һургуули

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет 1964 оной сентябриин 1-һээ Улаан-Үдын 48-дахи найман жэлэй һургуулиие үйлэдбэриин һуралсалтай ажалай политехническэ дунда һургуули болгон эмхидхэхэ тухай тогтоол баталан абаба.

Буряадай автомобильна транспортна управлениин 5-дахи автотранспортна ажахы болон Железнодорожно районой хүүгэдэй саад 48-дахи һургуулида харьяалагдаха болобо.

ТҮРЭ НАЙР ХЭХЭ БОЛОГ ДАА...

Хүнэй ажабайдалда али олон элдэб ушарнууд дайралдадаг. Нэгэ һонин ушар тухай наймаалагша Анна Ксенофонтовна Степанова хөөрэжэ энеэнэ:

— Би өөрөө ород яһанайб. Тиигээд буряад зоной дунда яһалал үнишэй ябанаб. Хэлэндэ тордиһогүй һуранхайб. Нэгэтэ магазиндам хоёр хүбүүд орожо ерэбэ. Тээгэй саана байгаад, буряадаар хөөрэлдэнэ: «Энэ ород шара эхэнэртэмнай юумэ бии юм гү даа, хатуу харые һураял даа». Би тэдэ хоёрой урдаһаа: «намда юуншье байха, хүнэй хара шарада хүрэһэн аад, ганса архяар юундэ һонирхобот?»—гэжэ энеэжэрхихэдэм, тэдэнэр газар руу орошон алдатараа эшээ, хүлисэл гүйгээ.

Анна Ксенофонтовна Степанова Түнхэнэй аймагай Монгой тосхоной магазинай наймаалагшаар 1958 онһоо хойшо ажаллана. Нүхэр Степанова һараһаа һарада, кварталһаа кварталда эд бараа худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг.

Степановагай даадаг магазин соо уйтаншагшье һаа, хододоо һаруул, сэбэр, эд бараанай, эдеэ хоолой витринэ, выставкэ нюдэндэ урин, гоё һайханаар харагдахал.

Хэн нэгэн шэнэ байрада орохо гү, али түрэ найр хэхэ болог даа. Энэ ушарта хүндэ хэрэгтэй болохо диван, орон, шэрээ, буфет гээшыеш нүхэр Степанова заатагүй захяад лэ асаруулха.

«Һанамжа, дурадхалнуудые бэшэдэг дэбтэрыень» ираад үзэгты. Гансал баясхалангууд... Иимэ ехэ шагналда, хүн зоной баярта хүртэхэ гээшэмнай тиимэшье бэлэхэн хэрэг бэшэ. Үнэн зүрхэнэй оролдосо, ажалай габьяа болоно бшуу.

Д. ЛЫГДЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

НЮТАГ БҮРИИН ҺОНИН

…РАЙ ТАРИЛГЫН ХАЛУУН ХАҺА

…СНОДАР. Кубань мүрэнэй …рис тарижа эхилбэ. Энэ …гаа 45 мянган гектар газар… таригдаха юм. Эндэхи рис …лагшад уһалагдадаг газар …һээ 7 миллион пүүд ороохо …жа, гүрэндөө тушаахаар …лна.

…РНАУЛ. Тала газартахи рай… олон газарнуудта шииг …бариха хүдэлмэри түгэсхэ… …анисэ тарижа эхилбэ. Энэ …Алтайда таба миллион гек… шахуу газар шэнисээр та…ха юм.

…ЛТАВА. Областиин колхоз, …зуудай полинуудта кукуруза …га үргэн дэлисэтэйгээр ябуу… …жа байна. 230 мянган гектар …йн га бүхэнһөө табитабин …нер ороохо хуряажа абаха гэ… …шидэһэн областиин таряашад …үргаса хуряажа абахын тү… …ехэ хүдэлмэри ябуулһан бай…

…раиныи суута новатор А. В. …ловай дүй дүршэл хэрэглэжэ, …шахуу оньһожоруулагдаһан …нууд кукурузын үндэр урга… …абахын түлөө тэмсэнэ.

…ЛЛИН. Эстониин колхоз, сов…ууд нёдондо жэлэйхидэ орбол …хахад дахин ехэ намарай ур… …нуудые таряа. Нютагай бай… …эдэ ургамалнууд хабарай… …орбол ехэ ургаса үгэдэг юм. Эстониин бүхы нютагай полинуудта минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа.

Республикын таряашад 110 мянган гектар намарай ургамалнуудаар таригдаһан газарнуудһаа 10 миллион пүүдһээ доошо бэшэ ургаса хуряажа абаха гэжэ шиидэнхэй.

ОРЁЛ. Областиин таряашад хахад миллион гектар үлүүтэй газарта тарилга хэбэ. Олон ажахынууд эртын ургамалнуудые тарижа дүүргээ. Эндэхи таряашад үшөө саахарай свёкло тариха, хартаабха һуулгаха, ехэ талмай дээрэ кукуруза тариха юм.

(ТАСС).

ҺУРАГШАД ПРОЕКТ ЗОХЁОНО

Львовой № 25 профессиональнотехническэ училищиин дэргэдэ һурагшанарай проектно-конструкторска бюро эмхидхэгдээ. Тус училищиин һурагша Ганя 3,б нэгэ заводой шудхалаагай цехэй проект, смета зохёожо дүүргэбэ. Мария Пащетниковагай зохёоһон проектээр Бориславска профтехучилищиин спортын зал баригдаха. Һурагшад Мария Погорельская, Мария Гнатив «Ажалай резервэ» гэжэ томо стадиониие һэльбэн шэнэдхэхэ проект зохёожо байна. Львовой профессионально-техническэ училищиин залуу мэргэжэлтэд нёдондо жэл бүхыдөө миллион түхэригэй захил дүүргээ юм.

ЭКЗАМЕН АБАДАГ МАШИНА

Таджигай гүрэнэй университедэй туршалгын лабораторидо «Экзаменатор» гэжэ электронно түхеэрэлгэ бүтээгдэбэ. Инженер Игорь Дашевский, ахалагша техник-программист Максуд Турсунзаде (мэдээжэ таджик поэдэй хүбүүн) тус машиные ухаалан зохёогоо. Энэ машина алгебра, физикэ, хари хэлээр, мүн бусадшье хэдэн предмедээр шалгалта хэжэ шадаха юм.

(АПН).

ШЭНЭ ПИАНИНО

Хүгжэмэй хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Магнитогорско завод «Хани барисаан» гэжэ пианино гаргадаг болоо. Жэлэй эхинһээ дүрбэн зуу шахуу пианино бүтээн гаргагдаа. Энэнэй бааза дээрэ жэлдэ 3500 иимэ пианино бүтээдэг тусхай мэргэжэлтэй томо фабрикын барилга эхилээ.

(АПН).

РЕВОЛЮЦИИН БААТАРНУУДАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Москвагай скульпторнар Геннадий Распопов, Андрей Туманов гэгшэд Октябриин революциин байлдаанда хабаадалсаһан баатарнуудай бюстнүүдые бүтээжэ, ниислэлэй Москворецкэ районой ажалшадта бэлэг болгон бариба. Телефонно заводой хүдэлмэришэн Петр Добрынинай дүрэ Добрынинская метрогой станциин вестибюльдэ тодхогдохо. Эгээл эндэ Улаан гвардиин суута эмхидхэлшэ Петр Добрынин юнкернүүдэй һомондо дайрагдажа, наһа бараһан юм. Тагнуулша-хэлхеэшэн Люсик Лисиновагай (Лисинян) дүрэ тэрэнэй нэрээр үйлсэдэ дүтэхэнэ, Даниловска талмай дээрэ тодхогдохонь.

(АПН).

ЖЭМЭС, ОВОЩОЙ ШЭНЭ КОМБИНАТ

Ярославска газарай эдеэнэй комбинат мүнөө дээрээ нэгэ миллион зуун таби мянган баанха элдэб жэмэсэй, овощой консервнүүдые гаргадаг. Тус комбинат хорин зүйлэй продуктнуудые: шараһан хартаабха, мөөгэтэй капуста, дабһалһан, бүйлүүлһан үгэрсэ, помидор, һархяаг гэхэ мэтые үйлэдбэрилэн гаргадаг. Оршон тойронхи хүдөө нютагуудта комбинадай филиалнууд, жэмэс, овощ, һархяаг тушаажа абаха пунктнууд нээгдэнэ.

(АПН).

…говско үйлэдбэриин уп…иин «Пограничник» кол… …үнгэрэгшэ жэл Закарпатиин …байдалда анха түрүүлэн рис …жа, һайн ургаса абаһан …Мүнөө жэл тус колхоз энэ …лые Тиссэ мүрэнэй эрье… …10 гектар талмай дээрэ тари… …гектар бүриин 45 центнер ургаса абахаар хараална. Колхозой рис тарилгадаа бэлэдхэлгэдэ «Сельхозтехникын» луго-мелиоративна отряд ехэхэн туһаламжа хүргэнэ. Зураг дээрэ: рис тарилгада бэлэдхэжэ байгаа байдал харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Консультаци

СОВХОЗУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ АЖАЛЛАХА САГАЙ ГУРИМ

Шахардуу шанга полевой хүдэлмэриин үедэ совхозуудай хүдэлмэришэдэй ажаллаха сагые зүбөөр хэрэглэхэ, тэрээниие гуримшуулха талаар СССР-эй правительство тусхай хуули абаһан байна.

Тарилгын, ургаса харууһалгын, тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын, намарай паар хахалалгын халуун хаһын үедэ совхозуудай директорнүүдтэ хүдэлмэриин үдэрые 10 час болотор һунааха, бэшэ үедэ, мүн үбэлдөө 5 час болотор богони болгохо эрхэ олгогдоно. Зүгөөр энэ ушар профсоюзай комитедтэй зүбшэгдэһэн байха ёһотой.

Хэрбээ үйлэдбэриин эрхэ байдалһаа боложо, хүдэлмэриин үдэрые хожомынь хороожо шадаха аргын үгы байгаа һаа, үлүү хүдэлһэн сагайнь түлөө нэмэлтэ амаралта үгэхэдэ болоно. Тиихэдээ һара соо табан үдэрһөө дээшэ гарахагүй, мүн тэрэ сагынь түлэгдэхэгүй зэргэтэй.

Түхэреэн жэл соо хүдэлмэриин үдэрэй хэмжээн 7 часһаа хэтэрхэ ёһогүй. Тиимэһээ тараан ажал дээрэ хүдэлжэ байһан совхозуудай хүдэлмэришэдэй хүдэлмэриин үдэрэй хэмжээе тодорхойлхын тулада жэл соо ажаллаһан сагынь хамтадхагдаха ушартай. РСФСР дотор жэлэй дүнгые мартын 1-һээ удаадахи мартын 1 болотор хамталжа гаргахаар тогтоогдонхой.

Жэл соо хүдэлхэ ёһотой бүхы сагые яажа тодорхойлхоб, мүн дүнгынь согсолхоб гэхэдэ, жэл дотор тоологдодог хүдэлмэриин үдэрнүүдые 7 часта үсхэхэ. Тиихэдээ амаралтын болон һайндэрэй урда тээхи үдэрнүүдые хараада абаха. Жэшээнь, апрель 26 хүдэлмэриин үдэртэй. Тэрээниие 7 часта үсхөөд, тэрэнһээ 4 час хороохо хэрэгтэй. Ушарынь энэ һарада дүрбэн суббото дайралдана бшуу. Иигэжэ хүдэлмэрилэгшын апрель һара соо хүдэлхэ нормонь 178 час болоно. Ажал хэһэн сагынь энэ нормоһоо дээгүүр байгаа һаа, сагһаа үлүү хүдэлһэн ажалайнгаа түлөө хүн ехэ хэмжээнэй түлөөһэ абаха болоно.

Үлүү хүдэлһэн сагайнь түлөө амаралта саг дары үгөөгүй байгаа һаа, тэрэшэлэн Совет Армида татагдаһан, ондоо хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэһэн, һургуулида ошохо болоһон, пенсидэ болон бусад хүндэтэй шалтагаанаар ажалһаа гараһан хүнүүдтэ үлүү хүдэлһэн сагынь хуулиин ёһоор сүм түлэгдэхэ ёһотой.

Тиимэ ушарай болоходо тракторист-машинистнуудта IV, бусад ажалшадта III разрядай тарифна ставкаар үлүү хүдэлһэн сагынь түлэгдэхэ байна. Хоёр часһаа дээшэ бэшэ үлүү хүдэлһэн саган түлөөһэн 50 процент, тэрэнһээ саашанхи часуудынь 100 процентын хэмжээгээр түлэгдэхэ ушартай. Саг зуура, мүн сезонно хүдэлмэридэ ябагшад баһал иимэ гуримтайгаар тоосоогоо абаха.

Үлүү хүдэлһэн сагайнь түлөө ёһоороо болоходоо түлөөһэгүй амаралта үгэхэ гү, али хүдэлмэриинь үдэрэй хэмжээе хороохо, богони болгохо хэрэгтэй.

Таряалан дээрэ хүдэлдэг хүдэлмэришэд хадаа бусад ажалшадтай нэгэ адли хуулиар тогтоогдоһон амаралтын үдэрые хэрэглэхэ эрхэтэй. Гэбэшье хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын үедэ захиргаанай тусхай шиидхэбэреэр амаралтын үдэрнүүдтэ ажаллажа болохо. Зүгөөр энээн тушаа профсоюзай хүдэлмэришэнэй комитедэй тайлбари хэрэгтэй. Амаралтын үдэр хүдэлһэн саг хадаа һара соо ажаллаһан сагта оруулал сагдаха юм.

Амаралтын үдэр хүдэлһэн хүнүүд хоёр неделиин болзор соо амаралтаяа хэрэглэхэ ёһотой. Тиихэдээ бороо хуратай үдэрөөр тааралдуулан абабалнь зохихо. Зарим ушарта амаралта үгтөөгүй болбολнь, мүнгөөр түлэгдэжэ болоно.

Хүдэлмэриин наһа хүсөөгүй эдиршүүлэй хүдэлмэриин үдэр яашье һунаагдажа болохогүй. 16 наһа хүрөөгүйшүүл үдэртөө 4 час, 16—18 наһатан 6 час хүдэлхэ эрхэтэй. Тэдэнэй абаха салин хүлһэн хадаа ажаллаһан саг дээрэнь үшөө нэгэ гү, али 3 час нэмээгдэжэ, юрэнхы тарифна ставкын ёһоор түлэгдэхэ бшуу.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1962 оной майн 24-дэ, мүн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Ажал болон салин хүлһэнэй талаар гүрэнэй комитет ВЦСПС-эн президиум хоёрой 1962 оной июниин 15-да абаһан тогтоолнуудай үндэһөөр энэ хуули хадаа совхозуудай болон гүрэнэй хүдөө ажахын предприятинуудай тараан ажал дээрэ хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэдтэ хабаатай болоно.

Тиихэдэ барилга дээрэ, заһабарилгын мастерскойнуудта хүдэлэгшэдтэ, мал адуулагшадта болон бусад ондоо ажалда хүдэлдэг хүнүүдтэ энэ хуули дэлгэрхэгүй байна.

В. ТУГУТОВА,
юридическэ эрдэмэй кандидат.

ҺОНЮУША УНШАГШАД

Уншалгын зал соо һоб һонор шэнги. Али уншагшад бүри үгы юм гү? Үгайдхадаа амаралтын үдэр бшуу. Үхибүүд үдэр бүри иишэ ерэдэг һэмнай. Үгы. Мүнөөшье олоороо ерэнхэй даа. Залуу библиотекарь Изобелла Сергеевна Попкова үхибүүн бүхэндэ иигэжэ хандана:

— Ямар ном хэрэгтэйб? Урдань уншаһан номуудтнай һонирхолтой һэн гү?

— Намда Аркадий Гайдарай «Тимур ба тэрэнэй команда» гэһэн ном хэрэгтэй. Уншаа һэм. Теэд үшөө дахин уншахамни. Угаа һонирхолтой, —гэжэ нэгэ басаган дуугарба.

— «Крокодилай» удаадахи номер ерээ гү? Тэрэнние намда үгэхэ гүт? —гэжэ мойһон хара толгойтой хүбүүн эрибэ.

— Үхибүүд, бү зобогты. Бултандатнай номууд хүртэхэ,—гэжэ Изобелла Сергеевна дарууханаар харюусана.

Эдэмнай Шартыхэйн эхин һургуулиин һурагшад. Амаралта бүхэндөө иишэ ерэдэг юм. Залуу библиотекарь бишыхэ уншагшадтаа ехэ илдамханаар, эгэшэ ёһоор хандана. Эгээ дуратай номуудыень асаржа үгэхэһөө гадна, хүн бүхэнтэйнь тусгаар хөөрэлдэнэ, уншаһан номуудайнь удхые һуража абана. Үхибүүдэй ухаан ехэ һүбэлгэн, һонюуша байдаг. Һонирхолтой юумэеэ хүсэд ойлгохо дуратай бшуу. Тиимэһээ үхибүүн бүхэндэ онсо өөрын маягтайгаар хандажа, эрилтэ, бэлиг шадабаридань тааруу удхатай номуудаар хангахые оролдодог.

— Ажалнай ехэ шууятай, хүхюун, һонирхолтойшье даа. Үхибүүдһээ һонюуша уншагшадые би үшөө хараагүйб. Һонирхолтой юумэ ойлгоогүй һаа, хажууһаашни заяандаашье һалахагүй,—гэжэ библиотекые даагша Ф. А. Селицкая хөөрэнэ.

Үхибүүд абяагүйхэн өөр өөрынгөө номуудые уншана. Ганса хуудаһануудай һаршаганаха дуулдана. Хоёр час тухай һууһанай һүүлээр, бултадаа аалиханаар гаража ошоно. Үүдэ гарахатайгаа сасуу уншаһан номууд тухайгаа арсалдажа эхилнэ. Арсалдангүй яахаб. Бишыханшье һаа, өөрын һанамжа баримтануудтай бшуу. Тэдэнэй ошомсоор библиотекэ гансаардаадхёо гү? Үгы даа. Ториин 11 жэлэй һургуулиин үхибүүд иишэ хойно хойноһоонь һубарилдаһаар таһардаггүй.

— Хожомдоогүй ерээ бэзэб. Хими тухай хэдэ хэды зурагуудые асарааб. Фотомонтаждамнай хэрэгтэй болохо бэшэ гү даа,—гэжэ долоодохи классай һурагша Валентина Москвитина дуугараад, тэрэ зурагуудаа гаргахадаа:—хими гээшэмнай яһала һонирхолтой предмет байна. Хамаг юумэн өөрын формултай. Жэшээлхэдэ, H_2O гээшэмнай уһан байгаа бшуу. «Химиин хаба шэди яһала хүсэтэй, баян. Саашадаа үшөө дүтөөр танилсахабди. Улам һонирхолтойл байха даа» гэжэ багшамнай хэлэдэг бшуу,—гэжэ Валиин гайхаха буруугүй.

Ториин үхибүүдэй библиотекын ажал мүнөө үе сагай байдалтай нягта холбоотой юм. Досоохинь ехэ зохидоор шэмэглэгдэнхэй. «Химиин эди шэди», «Африкада эрхэ сүлөө», «Кубын мүнөөдэр», «Танилсая Замбуулин», «Ерээдүй руу шэртэе» гэһэн фотомонтажуудынь яһала гоё. Гадна Ар. Гайдарай, Т. Шевченкын зохёолнуудта зорюулагдаһан конференцинүүд үнгэргэгдөө. Ном уншалганууд үе үе болоод лэ эмхидхэгдэнэ. «Мартагдашагүй образ» гэһэн уншалга В. И. Ленинэй түрэһэнһөө хойшо 94 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байна. Энэнь тон һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Совхозой ажахын хүгжэлтые харуулһан стенд илангаяа һонирхолтой. Ажахын түрүүшүүлшье бии. Үхибүүн бүхэн тэдэнэй урда удаан зогсоно. Тиингүй яахаб. Недели бүхэндэ классаараа дүтын фермэдэ ерэжэ, һаалишад, малшадай ажалтай танилсахаһаа гадна, өөһэдөө тэдээндэ туһалалсана бшуу.

— Библиотекэдэмнай мүнөө 11 мянган номууд бии. Хэблэлһээ гараһан шэнэ номуудые абахаа оролдонобди,—гэжэ Изобелла Сергеевна хэлэнэ.

Библиотекын дэргэдэ эмхидхэгдэһэн зүблэлдэ багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, нютагай эдэбхитэн оролсоно. Энэнь тон зүб юм. Юуб гэхэдэ, нютагайхид библиотекын ажалые хараадаа абажа, туһалжа байхаһаа гадна, уншагша бүхэнэй үдэр бүриин эрилтые һайса мэдэхэ аргатай бшуу. Тиимэһээ энэнь али алинданшье туһатай болоно.

— Эхин һургуулиинхид ехэнхидээ уншаха юумэеэ шэлэжэ шададаггүй. Тиимэһээ бидэ үхибүүн бүхэнтэй зорюута хөөрэлдэдэгбди. Зарим үхибүүд абаһан номуудаа хүсэд уншангүй тушааха зантай. Эндэ манай туһа шухала хэрэгтэй. Уншагша бүхэнтэй сасуу мэтэ хөөрэлдэхэтэйгөө хамта номойнь удхые һэмээхэнээр һуража абахаш даа,—гэжэ Изобелла Сергеевна мэдэрнэ.

Ном—хүнэй эгээ һайн нүхэр юм. Үхибүүн бүхэнние номтой нүхэсүүлжэ шадаха гээшэмнай харюусалгатай хэрэг мүн. Тиихэдэ Ториин үхибүүдэй библиотекэ айлшадаар бүри дутадаггүй. Һонюуша уншагшад эндэ үдэр бүри олон байдаг.

М. ОСОДОЕВ.

Баргажан тосхоной хүүгэдэй саадуудай нэгэн соо. Һүүлэй 2—3 жэл соо эндэ 100 үхибүүдэй байха һаруул сэбэр хоёр ехэ байшан баригдаа.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

СУУЛГЫН СОВХ…

ШЭНЭ ТҮХЕЭРЭЛГЭНҮ…

Совхозой оньһожоруул… гадынхид һаянай Гашей, … паткын малай фермэнү… жээл буйлуулдаг «КВ-20… лэй запарнигуудые тодхо… нэй ашаар хэмэл һүн ба… бүдүүн тэжээл буйлуула… гатай болоогдоо.

БАРИЛГАНУУД ЖЭРЫЛ…

Жэл бүхэндэ ажахын … рилганууд ашаглалгада о… жа байдаг. Жэлэй эхэр … түб тосхондо столово, … механизаторнуудай байха … байра, хоёр айлай байха … баригдаа.

Үшөө хэдэн байшан — … һургуули, үхибүүдэй ясли, … гэхэ мэтэ энэ жэлэй хүг… баригдахаар хараалагдан…

САБШАЛАН УҺАЛАГ…

Луговод Д. Дагбаевай … рилдаг звеногойхид Сулх… до һубаг, ханааб татаж… арбаад гектар сабшалан … байна. **Д. БАТОМУ…**

ХЭДЫ КИЛОМЕТР ЯБАГДАА ГЭЭШЭ…

...Үдэшэлэн. Цырма Дондокова гэрэйнгээ ажал хэжэ байба. Үүдэн аалихан нээгдээд, мүр дээгүүрээ сүүмхэ үргэлһэн Ситникова орожо ерэбэ.

— Сайн байна, хүгшөө. Хүлеэжэ ядаа гүт?

— Сайн! Дээшээ гаража һуугты,— гээд хүгшөө хүлгэбэ... Модон ханзаяа уудалжа, пенси абадаг дэбтэрээ һарбайха зуураа:

— Һуугыт, сай барият.

— Һайн даа, хүгшөө. Ябахам, намайе үшөө хүршэнэртнай хүлеэнэ.

...Екатерина Мелентьевна эгээн түрүүлэн бэшэг зөөгшөөр ороһон үдэрөө мүнөөшье хүрэтэр мартадаггүй. Тэрэ үдэр залуухан, гүлмэрхэн, тинбэшье һаа, яб гэмэ шангахан басаган, тосхоной үйлсөөр томохон сүүмхэ үргэлэн аян замдаа гараа бэлэй.

Тэрэ гэһээр тэбхэр хори нэгэн жэл үнгэршоол. Мүнөө Катя гэдэг үнөөхи залуухан басагамнай бэшэ, харин бултанда хүндэтэй Екатерина Мелентьевна — аймагай холбооной конторын почтальон үдэр бүри аян замдаа гаража, олоной дунда бэшэг, газетэ, журнал тараажа ябадаг.

— Үглөөнэй 11 часһаа үдэшэ орой болотор, арбанһаа дээшэ километр ябаад лэ гэртээ ерэдэгби, — гээд Екатерина Мелентьевна томохон сүүмхэеэ заһаад абана.

Үдэр бүри арбан километр. Хорин нэгэн жэл соо хэды километр ябагдаа гээшэб?! Эгээн шухалань юун бэ гэхэдэ, Екатерина Мелентьевна өөрынгөө халуухан зүрхэнэй ошые а… зорюулдаг. Тэрэ хододоо … нягта, бүтээсэтэй, хүн … зулгы зохидоор хандадаг … зантай юм. Нүхэр Ситнико… то зөөхынгөө хажуугаар, … газетэ, журналда захил … абонентнэ түлбэри абада… си түлэдэг.

Екатерина Мелент… һайшаалта, үнэн сэхэ а… дахин тэмдэглэгдэһэн. … РСФСР-эй холбооно… нистерство грамотаар … КПСС-эй райкомой, гүй… комитедэй зүгһөө хэдэн уд… налда, холбооной … рын Хүндэлэлэй дэбтэртэ … дэһэн, коммунис ажалай у… гай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ … хүртэһэн байна.

Н. ХАЗ…

АРТЕК ОШОХО ПУТЕВКО

Монгой 8 жэлэй һургуулиин зургаадахи классай һурагша Татьяна Снегирева бүхы предмедүүдээрээ «5» гэһэн лэ сэгнэлтээр һурадаг. Ехэ журамтай, хамаг бүхы ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Энэ һурагшын эхые, һургуулида мэнэ ерыт гэһэн телефоной хонхо тээсгэн наяршаба. Нүхэр Снегирева ехэл сошожо, юун болоо гээшэб, басагамни һайн һурадаг һэмнай, али ямар нэгэн багшатаяа хэрэлдээ, хараалдаа юм гү гэжэ элдэб юумэ бодожо, һанаагаа зобожо ошон гэһээнь, һургуулиин директор нүхэр Иванов Н. С. пионернүүдэй дружинын соведэй, багшанарай соведэй шиидхэбэри хэлэжэ үгэбэ: «Танай басаган Таня һайнаар һураһанайнгаа түлөө Артек ошохонь. Түхеэрэгты. Иимэ үхибүү хүмүүжүүлжэ шадаһандатнай һайниие хүргөөд, үнэн зүрхэнһөө амаршалнабди».

Д. ЛЫГДЕНОВ.

Түнхэн.

КОНСТРУКТОРНУУДАЙ БЮРОНУУД УЛАМ ДАЛИЖАГ ЛЭ

Улаан-Үдын шэлэй заводто республикын промышленна предприятинуудай ниитын хүдэлмэридэ хабаадагша конструкторска бюрогой хүдэлмэрилэгшэдэй анха түрүүшын республиканска семинар болобо. Тэрэнэй хүдэлмэридэ гурбан зуу гаран ниитын хүдэлмэридэ хабаадагша конструкторнууд хабаадалсаһан байна. Семинарта хабаадагшад «Конструкторска бюрогой таһагай хүдэлмэри яажа эмхидхэхэ, бэлэдхэхэ тухай» техническэ таһагай начальник нүхэр Н. В. Грязновой элидхэл шагнаа. Элидхэлшэ хадаа үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ниитын хүдэлмэридэ хабаадагша конструкторска бюрогой хэхэ, ябуулха горитойхон хүдэлмэри тухай семинарта хабаадагшадта тодорхойгоор хөөрэжэ үгэһэн байна.

Уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшодой Бүхэсоюзна бүлгэмэй областной соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. Н. Мальцев предприятинуудта уралан нарижуулгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулгада конструкторска бюрогой таһагай үүргэ тухай асуудалда өөрынгөө элидхэлые зорюулаа.

Шэлэй механизированнэ заводой конструкторска бюрогой таһагай түрүүлэгшэ нүхэр Д. И. Степановай хөөрөөн ехэ һонирхолтой байгаа. Тиихэдээ тэрэ конструкторска бюрогой таһагай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай семинарта хабаадагшадта тогтон хөөрэбэ гэхэдэ:

— Конструкторска бюрогой таһагай гэшүүд һүүлшын хоёр жэлэй туршада 48 хэмжээ ябуулга зохёогоо. 60 шахуу зураг (чертеж) зуража гаргагдаа. Бусадшье зүйлэй ажал дүүргэгдээ. Тиигэжэ хамта дээрээ 20 мянган түхэригэй арьбалалта хэгдэһэн байна.

Конструкторска бюрогой таһагай хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар дүй дүршэл тухайгаа «Электромашина» заводой, ЛВГЗ-гэй, геологоуправлениин болон бусадай түлөөлэгшэд хөөрэжэ үгэбэд.

Семинарай һүүлээр тэрээндэ хабаадагшад тус заводой цехүүдэй болон конструкторска бюрогой таһагай хүдэлмэритэй танилсаһан байна.

И. ПОПОВ.

ХАБАРОВСКА ХИЗААР. Амарай загаһашад тула агналгые эхилээ. «Ленинский луч» гэжэ артелиин Григорий Актанкын звено неделиин турша соо дүшэ гаран тула бариһан байна. Тэдэнэй зариманайнь шэгнүүр 50—60 килограмм болодог. Зураг дээрэ: загаһа тушаажа абадаг баазын хүдэлмэришэн Сергей Кузнецов. ТАСС-ай фотохронико.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэлһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, шииг нойтон ороходгүй. Баруун хойто зүгһөө абаһаар һулашагаар, удаа тээнь шангахаҺаар һалхилха. Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 0, үдэртөө 3—5 градус дулаан болохоор багсаагдана.

Хилын саанаһаа

Хани халуун оршон байдалда

СОФИ, майн 11. (ТАСС). Болгариин Арадай Республикын болон Алжирай Арадай Демократическа Республикын делегацинуудай түгэсхэлэй уулзалга үсэгэлдэр эндэ болоо. Уласхоорондын байдалай шухалын шухала асуудалнуудаар, тэрэшэлэн хани барисаата хоёр орондо али алиндань хамаатай асуудалнуудаар делегацинууд һанамжануудаа мэдэлсээ.

Хэлсээн хани халуун, үгээ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө гээд БТА агентство мэдээсэнэ.

Тодор Живков Алжир орохо болоо

СОФИ, майн 11. (ТАСС). Болгариин партийно-правительственна делегациие толгойлон, Алжирай Арадай Демократическа Республика ошохыень БКП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, ГРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живковые Алжирай Национальна сүлөөрэлгын фронт гэжэ партиин генеральна секретарь, Алжирай Арадай Демократическа Республикын президент Ахмед Бен Белла уряа гээд БТА агентство мэдээсэнэ.

Т. Живков энэ уряалыень зүбшөөгөө. Аяншалгын болзор баймга тодорхойлогдохо юм.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ БОЛОН ОАР-ай АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ТОЛОТОМО ГЭРШЭ

Гол анхаралаа хандуулна

КАИР, майн 11. (ТАСС). Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевой ОАР-та айлшалжа байһанда Каирай бүхы газетэнүүд гол анхаралаа хандуулна. Каирай стадион дээрэ залуушуулай һайндэрэй болоходо Н. С. Хрущевой болон Насерай хэлэһэн үгэнүүдтэ, хоёр ударидагшадай хоорондо үсэгэлдэр эхилһэн хэлсээнүүдтэ мүнөөдэрэй газетэнүүд тусгаар анхарал хандуулһан байна.

«Аль-Гумхурия» гэжэ газетын редактор Камаль Хенауи иигэжэ бэшэнэ: «Хрущевые ОАР-ай арадай ямар ехэ хани халуунаар угтаһыень үгэнүүдээршье дамжуулхын аргагүй. Советскэ Союзай хододоо манай хани байһыень араднай хэзээдэшье мартахагүй. Хрущевые халуунаар угталга ОАР-ай болон Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаанай толотомо гэршэ боложо үгэнэ. Энэ түүхэтэ аяншалгань манай оронуудай хоорондохи харилсаа холбоое бэхижүүлхэ байһаниинь лабтай».

Абдин гэжэ ордон соо … уулзалга дээрэ Н. С. Хрущево… Насерай хэлэһэн үгэнүүдые … һэн редакционно статьяе «… бар» газетэ толилһон байна. … ударидагшадай нэгэн адли … жатай байһыень эдэ үгэнүүд … гэршэлжэ үгэнэ. Эдэнэрэй а… шье колониализмые усадха… лөө тэмсэнэ, заналта хэхэ я… арсана, эб найрамдал болон … дай ажана һайн байдал ханга… дэнэй алиниишье эрмэлзэ…

Н. С. Хрущевой ОАР-та аяншалжа байһан тухай гадаадын хэблэл иигэжэ бэшэнэ

ПРАГА. Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада Н. С. Хрущевой аяншалжа байһанда Чехословакиин хэблэл ехэ анхарал хандуулха зуураа, энээниие хани барисаанай, амгалан ёһоной аяншалга болоно гэжэ нэрлэнэ.

«Руде право» газетэ ОАР-та Н. С. Хрущевой айлшалжа байһан тухай дэлгэрэнгы мэдээсэлнүүдые, ОАР-ай дээдэ орден тэрээндэ барюулхада, мүн Каирта болоһон залуушуулай һайндэрэй болоходо СССР-эй правительствые толгойлогшын хэлэһэн үгын удхые толилһон байна. Эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй түлөө агууехэ тэмсэлшэ, араб арадуудай үнэн сэхэ, һайн һайхан сэдьхэлтэ хани болюгшо Н. С. Хрущевые Арабуудай Нэгэдэмэл Республика амаршална гээд «Руде право» бэшэнэ. Н. С. Хрущевой аяншалга советско-арабска хани ёһоной харилсаа бэхижүүлхэһээ гадна, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулгада, гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудые бэхижүүлгэдэ туһалха байна.

СОФИ. Каирта майн 9-дэ болоһон обед дээрэ Н. С. Хрущевой, Гамаль Абдель Насерай хэлэһэн үгэнүүдые, Египедэй залуушуултай Советскэ правительствые толгойлогшын хани халуунаар уулзаһан тухай дэлгэрэнгы мэдээсэлнүүдые Болгариин «Работническо дело», «Народна младеж» гэжэ газетэнүүд толилоо. Араб арадай ехэ хани, манай дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө элитэ ехэ тэмсэлшэ Н. С. Хрущевтой болоһ… хэл хүдэлгэмэ уулзалгые … ниислэлэй хүн зон мартахагүй… «Народна младеж» гэжэ газ… шэнэ.

ГАВАНА. СССР-эй Министр… Соведэй Түрүүлэгшын, тэрээ… ябалсаһан хүнүүдэй Алекса… болон Каирта ерэһэн тухай, … совет айлшанай ОАР-ай газа… баяр баясхалантайгаар угт… тухай дэлгэрэнгы мэдээсэл… «Нотисиасде ой», «Мундо» … нүүд толилоо. (ТА…)

Болгаро-алжирска коммюникедэ гар табигдаба

СОФИ, майн 11. (ТАСС). Болгаро-алжирска хамтын коммюникедэ БКП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков, Алжирай Национальна сүлөөрэлгын фронт гэжэ партиин генеральна секретарь, Алжирай… дай Демократическа Респу… президент Ахмед Бен Белла … мүнөөдэр гар табяа гээд БТА … ство мэдээсэнэ.

Ахмед Бен Белла Прага орохоёо Софиһаа мор…

СОФИ, майн 11. (ТАСС). Алжирай Национальна сүлөөрэлгын фронт гэжэ партиин генеральна секретарь, Алжирай Арадай Демократическа Республикын президент Ахмед Бен Белла Болгариин Арадай Республикын Арадай Суглаанай Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй уряалаар Болгарида аяншалаад, Прага орохоёо мүнөө үглөөгүүр Софиһ… добо.

БКП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи … тарь, Болгариин Арадай Респ… кын Министрнүүдэй Соведэй … лэгшэ Тодор Живков Ахмед Бе… ла хоёр Софиин аэродром дээ… хэлээ.

Ахмед Бен Белла Прага ерэбэ

ПРАГА, майн 11. (ТАСС). ЧССР-эй президент Антонин Новотныйн уряалаар Алжирай Арадай Демократическа Республикын президент Ахмед Бен Белла гүрэнэй хэрэгээр мүнөөдэр Чехословакида ерэбэ. А. Новотный, Чехословакиин правительствын түрүүлэгшэ Йозеф Ленарт болон Чехословакиин бусад хүтэлбэрилэгшэд А. Бен Беллые, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүдые Рузинска… ром дээрэ угтаа.

А. Новотный А. Бен Белл… аэродром дээрэ үгэ хэлээ.

Ахмед Бен Белла Чехосл… гурба хонохо юм.

АППАЛАЧУУД—ҮГЫТЭЙШҮҮЛЭЙ НЮТАГ

«Баян дэлгэр гүрэнэй дэбисхэр дээрэ үгытэй ядуу байдалтанай өөрсэ нютагай бии байһыень Америкэ һаяхан нээжэрхёо. Тиин һүрэг олон телевизионно тайлбарилагшад, газетын репортёрнууд, фотографууд, социологууд болон правительствын агентнүүд үнгэрэгшэ жэлдэ Кентукки штадай хада газарай районуудаар ябажа үзөө. Эдэ аяншад булта нэгэ хүн шэнгеэр эндэхи доройд тулюур байдалые хаража гайхаба, гэлыбэ»,— Холбоото Штадуудай Аппалачиин хадануудай райондо нютагтай улад зоной ядаралта байдал тухай хөөрэһэн статьягаа американ «Нейшн» журнал иимэл үгэнүүдээр эхилһэн байна. «Нейшн» журналай энэ статья Аппалачиин — Пенсильванииһаа Алабама хүрэтэр нэмжын байдаг юһэн штадай зарим хубиие эзэлдэг, хүгжэлтэгүй зогсошоһон үргэн ехэ газар нютагуудта ажаһуудаг улад зоной зоболонто хуби заяан тухай хөөрэһэн ганса статья бэшэ юм. Үгытэйшүүлэй Америкын, дарлан доромжолуулагшадай Америкын бии байһаниие президент Джонсоной тусхай мэдэрһэнэй һүүлдэ, Америкын хэблэлдэ олохон иимэ материал толилогдоо.

Аппалачи гээшэ, — гэжэ «Нейшн» бэшэнэ. — Холбоото Штадуудта мүнөө болотор бии байһан, тиигээд улам үргэн ехэ боложо байдаг үгытэй ядуу байдалай гуламтануудһаа эгээн томо ехэнь, хамагһаа мэдээжэ болоһониинь юм. Кентуккиин хада гүбээнүүдтэхи гол горходой дундуур, хүнды, хотогор газарнуудаар багахан, олон арбаад үзэмжэгүй город болон шахтёрнуудай тосхонууд, һандаран налшииһан үй түмэн гэрхэнүүд байдаг. Харгын хажуу тээгүүр хуушан һандархай автомобильнууд обоолоотой, архайлдан харагдана. Элһэ бур оёортой горходынь элдэб муухай шорой шохойгоор хаагдашанхай.

Шабар ..абха болоһон уйтан нарин харгынууд олон тосхон һууринуудаар үнгэрэн гарана. Юрэдөөл эдэ тосхонууд автомобилиин үргэн ехэ замуудаар аяншалан ябагшадые хэзээдэшье хараагүйл. Эндэхи һургуулинууд гүрэнэй тогтооһон хэмжээнһээ ехээр гээгдэнэ. Тиимэһээ эндэхи дунда һургуули дүүргэһэн хүнүүд ороной бусад районуудта 8 класс дүүргэгшэдһээ эрдэм мэдэсээрээ нэгэ зааха ехэ байдаг. Гэр байрын жаса иигэжэ эндэхи байра байдалые ёгтолон, шоглон хэлэжэл болохо яндан муу юм. Эндэ ажаһуудаг хүн зоной хэлэшэгүй ехээр үгырэн доройтоһон дээрэһээ, тэдэнэй 50 процентнь гүйраншалдаг, олониитын харууһаар байдаг.

Эндэ нэгэ — хоёр жэл соо иимэ байгаа бэшэ, харин иимэ болоһоорнь 15 жэл үлүүтэй саг үнгэрөө. Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ, шэнэ түлишэ хэрэглэдэг болоһонһоо шулуу нүүрһэнэй промышленностиие гансата хороожо бага болгоходонь, иимэ юумэн эхилээ.

Аппалачидахи олон мянган гэр бүлэ шахта, уурхайнуудта хүдэлжэ, хоолойгоо тэжээдэг байһан юм. Шахтануудай хойно хойноһоо хаагдажа эхилхэдэ, 100 мянга тухай шахтёрнууд ажалтай болохо ямаршье найдамжагүйгөөр газаа хаягдаа.

Олон удаан жэлнүүдтэ хэхэ юумэгүй, үлэсхэлэн хооһон, баһуулжа доромжолуулжа байхадаа, хада газарай районуудта ажаһуудаг хүн зоной эсэслэн урма зоригоо хухарһан ажабайдалда заахашье этигэхэ найдахаяа болиһониинь элн ааб даа. Тэдэнэр бэшэ ямаршье аргагүй хадаа иигэжэ зобожо, тулижа сагаа бараха баатай болоно.

Теэд Аппалачиин хүн зоной иимэ ядарал зоболонто байдал тухайнь Америкын правительство мэдэнэ гээшэ гү? Мэдэдэгшье байгаа, мүнөөшье мэдэнэ. Теэд энэ районой арад зоной ядарал зоболонгые хүнгэдхэхын тула бодото дээрээ ямаршье хэмжээн абтадаггүй байна. Һмагтал үнгэрэгшэ жэлэй апрельдэ президент Кеннеди энэ районой бодото байдалые һайтар шэнжэлжэ үзөөд, конгресстэ элидхэгдэхэ хуули зохёохын тула Аппалачиин хэрэгүүдэй талаар тусхай комисси томилһон юм.

Президент Джонсондо энэ комиссиин хэһэн элидхэл 1964 оной апрелиин 10-да тунхаглагдаа. «Нэгэ миллионһоо олон американ гэр бүлэнэр үгытэй ядуу байдалтай, эдихэ, эдлэхэ юумэ оройдоо үйлэдбэрилдэггүй гэжэ тэрэ элидхэл соонь мэдэрэгдэнэ. Һуралсалда, харгы зам, аэропортнуудые барилгада, уһанай үертэй тэмсэхэ, түхеэрэлгэнүүдые, амаралта болон сэнгэлгын эмхи зургаануудые барилгадашье мүнгэ һомолхо тухайда тус комиссиин зүүршалга соо хараалагдана.

Теэд хамагай шухала юумэн тухай — шахтёрнуудые ажалаар хангаха тухай тэрэ зүүршалга соонь нэгэшье үгэ хэлэгдэнэгүй.

Хэрбээ арад зоной хоолойгоо тэжээжэ ажаябаха аргагүй байгаа һаань, үнөөхи харгы замууд, һургуулинууд, гэр байранууд, сэнгэлгын газарнууд хэндэшье хэрэггүй юумэ болохол гэжэ «Нейшн» журнал энээнтэй дашарамдуулан ажаглалта хэнэ. Энэ райондо, илангаяа Кентукки штадай зүүн хубида байдаг шулуун нүүрһэн үнэхөөрөө шухаг ори ганса промышленна түүхэй эд юумэл. Тиимэһээ шулуу нүүрһэ ашаглаха тухай бодомжолоогүй һаа, ажалгүй байһан олон мянган индустриальна хүдэлмэришэдые ажалдань бусаахые һэдэбэл, оёоргүй хүнэгөөр уһа удхаһантай адлирхуу ха юм. Ажалгүй нэгэ шахтёр энээн тушаа ехэл зүйтэйгөөр иигэжэ мэдүүлһэн байна: «Һандаран һалаһан автомашинын мотоорые уридшалан заһангүйгөөр, тэрэниие дахинаа хүдэлхыень баадхаха гэһэнтэй жэшээтэй юумэ тэдэнэр хэнэ».

В. МЕТЕЛКИН.
(ТАСС).

Редакторай орлог…
Ц. Ц. ЦИБУДЕ…

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У… улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. ред… тора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-3… отделов: сельскохозяйственного производства и парти… жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и парти… вой жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическ… —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабсел… ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и пере… дов —34-05.

гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Сове… Министров Бурятской АССР.

Н00112. Зак. № 47…